

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ**

**BAKALÁŘSKÁ
PRÁCE**

2022

**ING.
MICHAELA
KŘÍŽOVÁ**

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Křížová** Jméno: **Michaela** Osobní číslo: **380556**
Fakulta/ústav: **Masarykův ústav vyšších studií**
Zadávající katedra/ústav: **Institut pedagogických a psychologických studií**
Studijní program: **Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství odborných předmětů**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Aktivní útočník ve škole

Název bakalářské práce anglicky:

Armed Attacker in School

Pokyny pro vypracování:

Teoretická část na základě provedené literární rešerše přináší vymezení základní terminologie a fakta k problematice. Empirické kvantitativní šetření je zaměřeno na učitele, zjišťuje zájem a představu učitelů o dalším vzdělávání v oblasti aktivního útočníka ve škole. Výstupem práce je návrh vzdělávacího semináře pro školy v ČR.

Seznam doporučené literatury:

ČÍRTKOVÁ, L. Forenzní psychologie. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-461-9.

HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L. Zážitkově pedagogické učení. Praha: Grada, 2009. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2816-2. 2992-3.

KOVAŘÍKOVÁ, M. Krizové situace ve škole: bezpečnostní problematika ve školní praxi. Praha: Grada, 2020. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2731-8.

LARKIN, W. Ralph. Comprehending Columbine. Philadelphia: Temple University Press; First edition, 2007. ISBN: 978-1-59213-491-5.

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

PhDr. Miroslava Kovaříková, Ph.D. institut pedagogických a psychologických studií MÚ

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **05.01.2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **28.04.2022**

Platnost zadání bakalářské práce:

PhDr. Miroslava Kovaříková, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) práce

doc. Ing. David Vaněček, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Studentka bere na vědomí, že je povinna vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

25.4. 2022

Datum převzetí zadání

Podpis studentky

KŘÍŽOVÁ, Michaela. Aktivní útočník ve škole. Praha: ČVUT 2022. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Aktivní útočník ve škole“ vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citovala a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne 25. 4. 2022

.....
Ing. Michaela Křížová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala PhDr. Miroslavě Kovaříkové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, Barboře Mužíkové za pomoc s anglickými překlady, Lukáši Jindrovi za nespočet tématických diskuzí a pomoc s grafickým návrhem posteru a mému tatškovi, jehož neskutečný všeobecný přehled a celoživotní chuť se neustále sebevzdělávat jsou mi v životě velkou inspirací.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá stále aktuálnější bezpečnostní tematikou školských zařízení – aktivním útočником. Klade si za cíl pomocí kvantitativního dotazníkového šetření zjistit ochotu pedagogických pracovníků především základních a středních škol se účastnit vzdělávání v této oblasti a navrhnout příklad vzdělávacího semináře pro pedagogické pracovníky na téma aktivní útočník ve škole, který je postaven na základních principech zážitkové pedagogiky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Signální zločin

Amok

Masový útok

Útok ve škole

Aktivní útočník

Zážitková pedagogika

Zkušenostní učení

Seminář

ZKRATKY

PČR – Policie České republiky

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

USB – Utíkej, schovej se, boj

ABSTRACT

The bachelor's thesis is focused on the increasingly current security issues of school facilities - an active attacker. Its aim is to use a quantitative questionnaire survey to determine the willingness of teachers, especially primary and secondary schools, to participate in education in this area and to propose an example of an educational seminar for pedagogical staff on the topic of active attacker at school. The seminar is based on the principles of experiential pedagogy.

KEY WORDS

Signal crime

Amuck

Mass attack

Attack at school

Active attacker

Experience pedagogy

Experience learning

Seminar

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1. SIGNÁLNÍ ZLOČINY	11
2. KLASIFIKACE AKTIVNÍHO ÚTOKU VE ŠKOLE.....	11
2.1 FÁZE AKTIVNÍHO ÚTOKU VE ŠKOLE.....	13
2.2 VYBRANÉ AKTIVNÍ ÚTOKY VE ŠKOLÁCH.....	13
2.2.1 ZAHRANIČÍ	14
2.2.1.1 SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ	14
2.2.1.2 STŘEDNÍ EVROPA.....	15
2.3 UDÁLOSTI V ČESKÉ REPUBLICE.....	18
3. CHARAKTERISTIKA AKTIVNÍHO ÚTOČNÍKA	19
4. VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ V OBLASTI BEZPEČNOSTI PROTI AKTIVNÍMU ÚTOČNÍKOVÍ	24
4.1 FORMY VZDĚLÁVÁNÍ.....	24
4.1.1 SAMOSTUDIUM	24
4.1.2 ŠKOLENÍ.....	25
4.1.3 SEMINÁŘ.....	25
4.1.4 SIMULACE.....	26
4.1.5 ONLINE FORMY.....	27
4.2 ORGANIZOVANÁ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ ZAMĚŘENÁ NA AKTIVNÍHO ÚTOČNÍKA VE ŠKOLE V ČESKÉ REPUBLICE	29
5. ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA.....	30
5.1 PRVKY ZÁŽITKOVÉ PEDAGOGIKY	30
5.2 ZKUŠENOSTNÍ MODEL UČENÍ.....	31
PRAKTICKÁ ČÁST.....	32
6. VÝZKUM	33
6.1 CÍL VÝZKUMU	33
6.2 HYPOTÉZY	33
6.3 METODIKA.....	33
6.3.1 ZPŮSOB SBĚRU DAT.....	33
6.3.2 TVORBA DOTAZNÍKU	33
6.3.3 RESPONDENTI	34
6.3.4 ZADÁVÁNÍ DOTAZNÍKU.....	34
6.4 VYHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK.....	34
6.5 DISKUZE.....	46

7. NÁVRH SEMINÁŘE	47
7.1 ČAS, MÍSTO A POČET ÚČASTNÍKŮ	48
7.2 PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ	48
7.3 OBSAH	49
7.3.1 VYMEZENÍ TERMINOLOGIE	49
7.3.2 PSYCHOLOGICKÝ PROFIL PACHATELE	49
7.3.3 PRAKTICKÝ VÝCVIK.....	50
7.3.3.1 ZÁKLADY SEBEOBRANY	50
7.3.3.2 PRVNÍ POMOC.....	51
7.3.4 METODIKA „UTÍKEJ, SCHOVEJ SE, BOJUJ“	51
7.4 ČASOVÝ HARMONOGRAM	52
ZDROJE	56
OSTATNÍ ZDROJE.....	58
LEGENDA TABULKOGRAFŮ	59
PŘÍLOHA - DOTAZNÍK.....	60

ÚVOD

Masakr ve škole. Tímto titulkem označují média události, kdy aktivní útočník zraní či usmrtí v budově školy spolužáky či tamější zaměstnance. Stále rostoucí tendence mladistvých řešit svou bezvýhodnou situaci agresivním, mnohdy smrtícím útokem na jiné osoby přímo v budově školy vyvolávají diskuze ohledně bezpečnosti ve školských zařízeních.

V teoretické části je snaha o vymezení napříč odborným spektrem nesjednocené terminologie zachycující tento fenomén. Dále jsou zde uvedeny vybrané události ze světa i České republiky, které ukazují rozličné profily pachatelů aktivních útoků ve školách následované pokusem charakterizovat osobnost a pohnutky útočníků.

Práce je zaměřená na vzdělávání pedagogických pracovníků v bezpečnostní oblasti na téma aktivních útoků ve školách, proto jsou v práci rozvedeny možné formy, kterými lze vzdělávání uchopit, jejich výhody i nevýhody a také jeden příklad dobré praxe z našich podmínek.

Pokud člověk zažívá stresovou, nestandardní situaci, při které je ohrožen život a zdraví jak jeho samotného, tak osob jemu svěřených, jedná velice instinktivně. Jak ale připravit osoby v první linii, tedy pedagogické pracovníky, na takovou situaci? Skrze prožitek získává člověk jedinečnou, nezaměnitelnou a nepřenositelnou zkušenost, která se promítá do jeho běžného života – to jsou základy, na kterých je postavená zážitková pedagogika a na kterých je založen také návrh semináře v praktické části této bakalářské práce.

Nejprve je formou kvantitativního dotazníkového šetření zjišťován zájem pedagogických pracovníků převážně základních a středních škol v České republice se vzdělávat na téma aktivního útočníka ve škole a jejich ochota věnovat tomu čas. Následně je navržen obsah semináře včetně přesného harmonogramu za použití existujícího metodického výukového videomateriálu „utíkej, schovej se, bojuj“ a inscenace modelových situací.

TEORETICKÁ ČÁST

1. SIGNÁLNÍ ZLOČINY

Jednotlivé případy aktivních útočnicků jsou označeny jako tzv. signální zločiny. Signální zločiny vyvolají ve veřejnosti pocit, že to, k čemu došlo, není ve společnosti, ve které žijí, dostatečně řešeno a musí tak dojít k rychlé nápravě.

Význam signálních zločinů z hlediska prevence je zajisté pozitivní, ale také negativní. Pozitivní význam přináší fakt, že skrze uskutečnění signálního zločinu dochází k posunu dané kriminalistické problematiky, v tomto případě aktivního útočníka, do popředí zájmu médií a veřejnosti. Najednou se nejedná o záležitost, která se naší společnosti netýká, případně jen okrajově, ale jde se o aktuální téma, u kterého si veřejnost žádá řešení, čímž vytváří tlak na politiky, aby učinili kroky potřebné ke zvýšení bezpečnosti žáků i zaměstnanců škol.

Na tento jev lze uplatnit teorii morální paniky, kterou definoval v roce 1972 Stanley Cohen, aby popsal mediální reportáže o subkulturách britské mládeže v 60. letech 20. století. Podle Cohena mají média „možnost stanovovat veřená témata následujícím způsobem:

U1 → U2 → U3 → U4 → U5 → U6

U1 - Příklad, incident, událost.

U2 – Média jsou zaujata touto událostí.

U3 – Příklad je médii popsán jako širší a závažnější sociální problém.

U4 – Příklad je skandalizován, objevují se stereotypy, dochází k překroucení problému.

U5 – Veřejné mínění se začne vyjadřovat k problému.

U6 – Požadavek na zaměření politiky na problém (požadavek nápravy).“ (Smolík, 2011, s. 98)

Vlivem tlaku veřejnosti se ale dosáváme k negativnímu dopadu signálních zločinů, kdy je z politického hlediska nezbytné akutně učinit kroky k uklidnění veřejného mínění, čímž dochází k využívání rychlých řešení (zvýšení trestní odpovědnosti/zpřísnění legálního držení zbraní a s tím související úpravy zákonů), která s největší pravděpodobností nebudou mít výrazný vliv na prevenci dané problematiky.

2. KLASIFIKACE AKTIVNÍHO ÚTOKU VE ŠKOLE

Amok vychází dle Čírtkové (2013) z malajštiny, pravděpodobně ze slova „amuco“, což v překladu značí bojovníka zasvěceného smrti. Výraz amok pak vyjadřuje „odevzdat v boji i

to poslední“. „Slovo amok pochází z javánštiny a představuje epizodu náhlého a zuřivého masového útoku vedeného jedincem proti lidem nebo objektům.“ (Drbohlav, 2015, s.154)

Tento termín se vyznačuje náhlým, nevyprovokovaným výbuchem nekontrolovatelného vzteku a agresivního chování, které vede ke zranění a vraždě jiných lidí.“ (Drbohlav, 2015, s.154).

„Pravý amok představuje vražedné šílenství, přesněji řečeno odbrzděné a nevýběrové zabíjení ve stavu změněného vědomí, ovšem v rámci kultury, ve které má tento ventil k uvolnění naměstnaného vnitřního napětí určitou tradici.“ (Čírtková, 2013, s. 146)

Útoky ve školách jsou často promyšlené a plánované, odlišují se nejen od kulturního výkladu původu slova „amok“, ale také od běžných představ o záchvatovém (amokovém) jednání, které představuje spontánní, agresivní, impulzivní výlev bez jakékoliv kontroly. Köhler, Kursawe (2003)

Spojení „školní amok“ nebo „střelba ve škole“ lze zařadit pod pojem „školní masakr“, který převážně využívají média jako popis nastalé události. Pod slovem masakr se rozumí masová vražda, která je provedena za obzvláště krutých, nelidských okolností. Huck (2012)

Podle Drbohlava (2015) se mnohonásobné vraždy dělí do třech skupin definovaných na základě počtu obětí, lokace a časové osy. Sériové vraždy se dopouští jeden nebo více pachatelů na různých místech v různých časech a jedná se o dvě či více zavražděných osob. Další skupinou jsou záchvatoví vrazi – jeden či více pachatelů spáchá v jednom spojitém časovém intervalu a v ohraničené lokalitě, na různých místech více vražd. Poslední skupinou jsou masové vraždy, které z logiky věci mají dvě a více obětí na stejném místě a ve stejném čase. Tato kategorie je velmi rozsáhlá a proto je vhodné ji rozdělit na další podskupiny, z nichž jednou jsou masové útoky na školách.

Vzhledem k faktu, že masové útoky ve školách zahrnují veškeré situace, při kterých je fyzicky ohroženo v krátkém časovém úseku více osob, ale nemusí nutně dojít k jejich usmrcení, je z interpretačního hlediska důležité rozdělit masové útoky ve školách do subtypů, které ve své knize shrnuje Drbohlav (2015):

- a) Pokus o masovou vraždu – pokus o masový útok, při kterém je použita jiná než střelná zbraň a během něhož může být zraněno více osob, ale nejvýše jedna usmrcena.
- b) Pokus o masovou střelbu – pokus o masový útok právě střelnou zbraní, při kterém může být zraněno více osob, ale nejvýše jedna osoba usmrcena.
- c) Masová vražda – masový útok za použití jiné než střelné zbraně, během kterého může být zraněno více osob, ale minimálně dvě jsou usmrceny.

- d) Masová střelba – masový útok za použití střelné zbraně, při kterém může být více osob zraněno, ale minimálně dvě jsou usmrceny.

2.1 FÁZE AKTIVNÍHO ÚTOKU VE ŠKOLE

Útok ve škole je většinou dlouhodobě plánovaným aktem, jehož přípravy by se daly shrnout do třech fází:

- 1) Sociální distanc – osoba, u které došlo z jistých příčin k překročení hranice relativně standardní frustrace či zlosti, se začne sociálně izolovat. Ztrácí zájem o své okolí a běžné činnosti, které vykonával/A v rámci každodenního života, stahuje se do sebe, svých myšlenek, uzavírá se před svým okolím, upadá do deprese. K překročení zmiňované hranice může dojít chronickými stresovými faktory (např. dlouhodobým konfliktem se spolužákem) nebo akutní událostí (např. hádka s vyučujícím).
- 2) Přípravná fáze – v tomto časovém období dochází k názorové radikalizaci útočníka a jeho pohledu svět, který mu potemní. Cítí uvědomělý strach, pocit vzteku, ponížení či nespravedlnost. Jeho vidění světa je velice pesimistické a nevidí ze svých problémů jiné východisko, než útok. Ve svých představách se stává hlavním hrdinou, který potrestá zlo, jenž na něm bylo páčáno. V této fázi je největší pravděpodobnost, že okolí zachytí varovné signály a zamezí tak masakru. Vzhledem k nejednoznačnosti ukazatelů to ale není lehkým úkolem.
- 3) Samotný útok:
 - a. Realizace plánu – útočník postupuje chladně, rychle a sebevědomě. Většinou se nejedná o cílený útok na vybrané osoby, i když i takové se odehrály. Záměrem je zranění či zabití co největšího počtu osob vyskytujících se v danou chvíli v místě útoku.
 - b. Závěr – většina útočníků kalkuluje s faktem, že v závěrečné fázi zemře. Někteří dokonce do svého plánu zahrnují i taktiku příslušníků policie a nechají se záměrně a plánovaně zneškodnit. Jiní přijdou o život během zásahu bezpečnostních složek. Poslední skupina aktivních útočníků páchá na konci svého činu sebevraždu.

2.2 VYBRANÉ AKTIVNÍ ÚTOKY VE ŠKOLÁCH

V této kapitole jsou popsány vybrané útoky, které se odehrály výlučně ve školách, nejsou zde tedy jmenovány jiné typy masových vražd spáchaných aktivním útočníkem.

Cílem následujících řádek je čtenáři ukázat, že masové útoky ve školách nejsou vyloženě ojedinělou záležitostí, natož problémem týkajícím se výhradně Spojených států amerických. Vyskytují se stále častější tendence žáků řešit svou osobní frustraci skrze násilí páchané na

spolužácích či zaměstnancích jejich (bývalé) školy. Zároveň se ale nejedná výhradně o útočníky z řad studentů (i když procentuálně tito pachatelé převládají), nýbrž škol, jakožto tzv. měkkých cílů, tj. míst s vysokou koncentrací osob a zároveň nízkou mírou zabezpečení, zneužívají i útočníci, kteří s nimi nemají nic společného. Jsou pro ně pouze snadným cílem.

Záměrně nejsou v textu jmenově označeni útočníci, kteří spáchali popisované masové vraždy, neboť není důvod velebit jejich pozůstalost. Naopak by měli být v čase zapomenuti a jejich hrůzné konání převedeno do preventivních opatření zvyšujících bezpečí žáků a zaměstnanců škol.

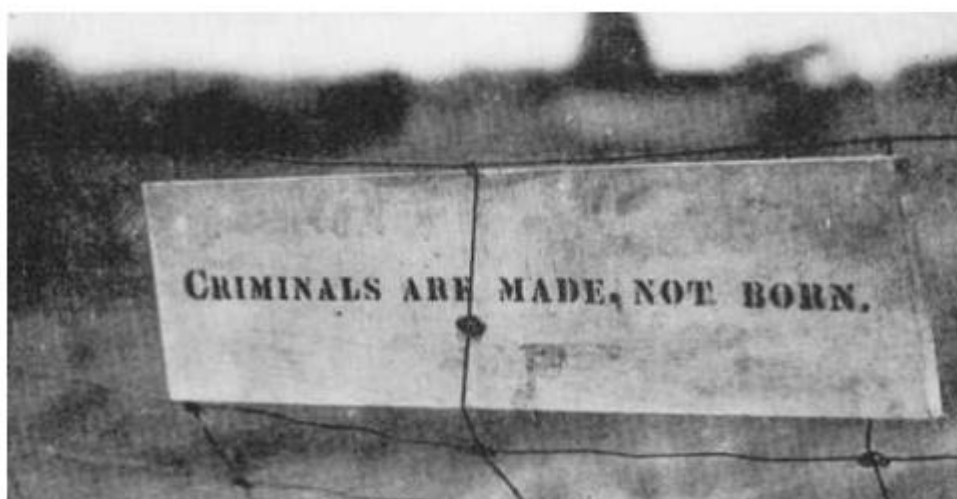
2.2.1 ZAHRANIČÍ

2.2.1.1 SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

O útocích na amerických středních školách toho již bylo napsáno mnoho, některé činy (např. střelba v americké Columbine High School) byly dokonce zfilmované formou dokumentů, které jsou dostupné na online kanále Youtube, odkazy na ně jsou uvedené v ostatních zdrojích na konci této práce.

Bathská sloučená škola (stát Michigan)

Jedná se o nejmasivnější útok na školu v americké historii, během kterého bylo zraněno 58 lidí a 45 lidí zabito. Většinu obětí tvořily děti. Útočník (55 let) v roce 1927 odpálil nálože umístěné na základech bathské sloučené školy, čímž jí de facto srovnal se zemí. Následně odpálil další bombu, kterou měl umístěnou ve svém voze a zabil tak sebe a ředitele školy.

Obrázek 1: Cedule na plotě statku (neznámý autor)

Pachatel během svého života vykazoval násilné sklony, a to jak k lidem, tak ke zvířatům. Půl roku před bombovým útokem mu jako testovací subjekt pro odzkoušení časované nálože

posloužila vlastní manželka, jejíž tělo se našlo rozmetané po lese nedaleko jejich farmy. Důvodem k útoku měla být zcestná myšlenka, že dojde k zabavení jeho farmy kvůli financování nové školy. Ve skutečnosti dlužil bance na splátkách hypotéky, které, jak se později zjistilo, by byl schopen splatit rozprodáním nepoužité výbavy a materiálu ze statku. Během prohlídky jeho hospodářství objevili detektivové dřevěnou ceduli přidrátovanou k plotu, na které stálo: „Criminals are made, not born.“, což volně přeloženo znamená: „Kriminálníci se nerodí, jsou utvořeni.“

Columbine High School (stát Colorado)

Pravděpodobně nejznámějším zahraničním případem aktivního útoku ve škole je incident z roku 1999, který se odehrál na Columbine High School v Coloradu. Dva studenti tamější školy (17 a 18 let) ve škole zranili 24 lidí, dvanáct studentů a jednoho učitele zastřelili. Následně spáchali sebevraždu.

Virginský polytechnický institut (stát Virginie)

Tento útok je jedním z nejhorších případů aktivního střelce ve škole na území Spojených států amerických a druhým největším na americké škole. Došlo k němu v roce 2007, během útoku bylo 29 lidí zraněno a 32 lidí usmrceno. Útočník – student dotčené školy (23 let) po činu spáchal sebevraždu. Důvodem jeho útoku měl být údajně stav americké společnosti, ale jeho vysvětlení ve videonahrávce, kterou zaslal televizní společnosti, je nesouvislé a bez udání konkrétních příčin.

Oxford High School (Michigan)

V listopadu 2021 došlo na Oxfordské střední škole na předměstí Detroitu k masové střelbě, během níž byli čtyři studenti zabití a dalších sedm lidí zraněno včetně jednoho učitele. Tamější úřady zatklly a obvinily 15letého studenta druhého ročníku. Jeho rodiče byli obviněni z neúmyslného zabití za to, že nezajistili pistoli použitou při střelbě. Místní úřady obvinily i školní úředníky ze zanedbání varovných signálů, které vyústily v masový útok.

2.2.1.2 STŘEDNÍ EVROPA

Některé níže uvedené vybrané události jsou, v závislosti na dostupných zdrojích, popsány s větší podrobností, neboť u států střední Evropy se předpokládá užší společný kontext s Českou republikou, a to ve smyslu společenském, sociálně-ekonomickém, geografickém, kulturním či legislativním.

Freiherr-vom-Stein-Schule Eppstein (Německo)

V červnu 1983 zabil Čech (34 let), který do Německa emigroval po roce 1968, pět lidí (tři žáky, učitele, policistu) a 14 dalších zranil, mnohé z nich vážně, během svého útoku na školu Freiherr-vom-Stein v německém Eppsteinu. Následně spáchal sebevraždu.

Guttenberg-Gymnasium Erfurt (Německo)

Psal se rok 2002, kdy během hodiny matematiky vytáhl student (19 let) Guttenberského gymnázia dvě střelné zbraně (brokovnici a pistoli) a začal střílet. Zanechal po sobě 17 obětí. Ve škole zastřelil 14 učitelů a dvě studentky, během přestřelky s policií pak jednoho policistu. Když se k mladíkovi posléze blížilo elitní komando, zastřelil se.

Okolnosti incidentu byly dlouho nejasné. Pravděpodobným důvodem ale bylo vyloučení studenta ze školy, proto se jako příčina nejčastěji uvádí pomsta učitelům gymnázia, že ho nepřipustili k maturitám, které na škole v době útoku probíhaly. Tato teorie by vysvětlovala většinou část obětí z pedagogického sboru.

Albertville-Realschule Winnenden (Německo)

V březnu roku 2009 zaútočil 17letý muž na svou bývalou školu ve Winnendenu u Stuttgartu střelnou zbraní. Legálně držená zbraň patřila jeho otci, který byl, stejně jako sám útočník, členem střeleckého klubu. Bohužel ale otec pachatele nedodržel německý zákon, který definuje podmínky uschování střelných zbraní a měl zbraň volně přístupnou v nočním stolku. Během akce útočník usmrtil celkem 15 osob, z toho 9 studentů a 3 učitele ze střední školy Albertville, kde bylo dalších sedm dětí bylo zraněno, některé proto, že v panice vyskočily z okna. Během svého útěku zastřelil další tři osoby – zaměstnance z nedaleké psychiatrické léčebny, prodavače a zákazníka autosalonu ve 40 km vzdáleném Wendlingenu, kam byl dovezen uneseným řidičem. V autosalonu se zabarikádoval, došlo k přestřelce s policií, při které byl zasažen do nohy. Následně se sám zastřelil. Nikdy se nenašly důkazy o tom, že by svůj plánovaný čin avizoval dopředu.

Mladík byl popisován jako tichý, zdrženlivý, nepřístupný, bez přátel, ale také jako přátelský. Byl nadprůměrným hráčem stolního tenisu a podprůměrným studentem. Spolužáci si ho dobírali, ale údajně běžným způsobem typickým pro mladý kolektiv. Intenzivně hrál počítačové hry (tzv. „střílečky“). O necelý půlrok dříve, než k útoku došlo, se domníval, že je psychicky nemocný a s touto obavou se svěřil své matce. Následně ambulantně docházel na kliniku psychiatrie pro děti a mladistvé, kde terapeuti zjevně podcenili jeho duševní stav. Pocházel z nerozvrácené rodiny, jeho otec na něj měl přehnané nároky, které nebyl schopen naplnit a za hvězdu rodiny byla považovaná jeho mladší sestra. Možná právě vysoká prohra v zápase stolního tenisu krátce před útokem byla pověstným hřebíčkem do rakve, který

rozpoutal vražedné běsnění. Dle jiné teorie tkví příčina v kombinaci osobních a sociálních faktorů, které považoval pachatel za neřešitelné. Stejně tak mohly mít velký vliv na rozklad běžného vnímání světa útočnicka i různá média obsahující násilí (např. počítačové hry, internetová fóra aj.), která u něj podpořila rozvoj násilných fantazií.

Stejně jako v jiných státech se i v Německu pokusila tehdejší vláda uklidnit veřejnost vydáním novely zákona o držení zbraní, která ale dle expertů prakticky nic nezměnila. Postupem času došlo i ke vzniku dalších preventivních opatření:

- Sjednocení číslování učeben napříč Německem, aby nedošlo k situaci, že je na policii oznámeno, v jaké učebně se žáci před útokem schovávají, ale ta neví, kde se daná učebna ve škole nachází.
- Veškerá potřebná dokumentace ke školám je digitalizovaná a uložená centrálně tak, aby k ní měla policie či hasičský záchranný sbor snadný přístup a nemusela se složitě probírat papírovými dokumenty.
- V učebnách musí být instalované malé cedule s definovanými pravidly, jak se v kritické situaci zachovat.
- Zřízení speciálních poplachových signálů, které jsou distribuovány prostřednictvím reproduktorových nebo zvonkových systémů (rozšíření stávajících systémů nebo instalace nových).
- Zvýšení důrazu na kooperaci mezi školskými úřady, školními psychology, psychiatry pro děti a mládež, policií, soudnictvím a médii.
- Do každé školy implementovat krizový tým, který se bude zabývat vybranými, předem definovanými úkoly.
- Byly vypracovány podrobné soupisy otázek a opatření, ve kterých je vysvětlen postup pro učitele, rodiče a spolužáky žáka, který vydá výhružné prohlášení nebo se jeho chování jeví jako problémové.

Spojená škola Vrútky (Slovensko)

Bývalý žák školy (22 let) ozbrojený nožem se v červnu 2020 pokusil dostat do školy. Vzhledem k tomu, že byly vstupní dveře zamčené, rozbil skleněnou výplň, čímž se mu podařilo vniknout do útrob školy. Při pokusu útočnicka zastavit utrpěl zástupce ředitele smrtelná zranění, následně pachatel zranil školníka a vběhl do nejbližší učebny, kde poranil ředitelku a dva žáky. Když ostatní učitelky uslyšely křik, zamkly se i s dětmi ve třídách, čímž jim i sobě pravděpodobně zachránily život. Následně se pokusil útočnick ze školy uprchnout. Přibližně tou dobou se ke škole dostavila přivolaná hlídka, která se nacházela nejbližší a začala útočnicka pronásledovat. Během pokusu o zadržení se pachatel bránil nožem, na což

příslušníci policie zareagovali střelbou, při které mladík zemřel a dva policisté byli zraněni odraženými střelami.

Co ho dovedlo k činu zůstává otázkou. Během dospívání měl být šikanován kvůli svému vzhledu, neboť měl rozštěp rtu. Jinak se, dle jeho bývalého spolužáka, jednalo o bezproblémového, veselého a nekonfliktního kluka. Vlivem výsměchu okolí se ale časem proměnil v uzavřeného člověka, který se s nikým nebavil. Jiný bývalý spolužák ho ale popsal jako člověka, který se dokázal rozzlobit tak, že se nedal zastavit.

Pachatel měl rok před tragédií napadnout nožem průvodčí ve vlaku, přičemž nebyl vzat do vazby a byl vyšetřován na svobodě, odsouzení k podmíněnému trestu za nebezpečné vyhrožování potvrdil i tehdejší policejní prezident.

2.3 UDÁLOSTI V ČESKÉ REPUBLICĚ

Gymnázium Nový Bydžov

Student gymnázia (17 let) plánoval v roce 2009 bombový útok na školu. Policii České republiky se podařilo studenta odhalit a zadržet dříve, než k útoku došlo. Podle studentů gymnázia se dotyčný žák choval v období před útokem divně, zajímal se o zahraniční případy útoků ve školách, prohlašoval, že by nejraději vystřílel celou třídu a následně by zabil i sebe. Jednalo se o průměrného žáka bez kázňských prohřešků.

Obchodní akademie Žďár nad Sázavou

V roce 2014 se žena (26 let) vmísila mezi studenty obchodní akademie a prošla tak vstupními dveřmi, které se otevírají čipovou kartou, do útrob školy. Zde bezdůvodně zaútočila na tamní studenty nožem. Dvě studentky byly zraněny a student, který bránil spolužačku, svým zraněním podlehl.

Tatáž žena pobodala o dva roky dříve v havířovské základní škole vychovatelku a jednu školačku držela jako rukojmí. Do školy se dostala přes jídelnu, kam se chodili stravovat i cizí strážníci. Soud ženu poslal do psychiatrické léčebny. Půl roku po propuštění k ambulantnímu léčení zaútočila ve Žďáru nad Sázavou.

Střední škola Kralovice

Student prvního ročníku (15 let) si do školy přinesl airsoftovou pistoli a dva nože. Na záchodech si pistoli připravil a pak vtrhl do třídy za pokřiku „Allahu Akbar!“. Údajně se mělo jednat pouze o žert.

Základní škola Sedlčany

Na základní škole v Sedlčanech došlo v roce 2021 k incidentu mezi třemi spolužáky, kdy během pobytu ve škole napadl chlapec (14 let) své dva spolužáky nožem. Naštěstí zde nedošlo k vážným zraněním.

Střední odborné učiliště Praha 4

Velice čerstvý je útok studenta (19 let) středního odborného učiliště v pražské Michli, který poslední den března roku 2022 zaútočil v kabinetu na pedagoga mačetou, čímž mu způsobil zranění neslučitelná se životem. Do osudného dne se jednalo o bezproblémového žáka, který o den dříve nezvládl zkoušení z předmětu elektrotechniky, což vyústilo k hrůznému činu. Útok byl plánovaný a cílený na konkrétního pedagoga, nikdo jiný nebyl napaden ani zraněn. Po činu ze školy uprchl, později odpoledne byl nalezen a zadržen policií České republiky.

3. CHARAKTERISTIKA AKTIVNÍHO ÚTOČNÍKA

„Aktivní útočník je nebezpečný pachatel, který zvolí použití zbraně proti jiné osobě/osobám jako nástroj k dosažení svých cílů. Obvykle jde o jednotlivce, může se ale jednat i o skupinu pachatelů. Takovýto útočník většinou nemá zábrany pro jakékoliv chování a jeho úmyslem je zabít nebo zranit co největší počet osob.“ (Ministerstvo vnitra, 2016, s. 2).

Příčiny, které dovedly útočníka k akci, je téměř nemožné přesně definovat, a to jak z důvodu malého počtu případů, tak i proto, že většina útočníků neplánuje útok přežít – buď sami spáchají sebevraždu nebo jsou zneškodněni policejním odstřelovačem či zasahujícími policisty. Jsme tak odkázaní na nepřímé cesty zjišťování příčin jejich chování skrze subjektivní pohled osob, které znaly dotyčného před kritickou událostí či na osobní dohledatelné anamnestické údaje jednotlivých útočníků. Zjistění, zda za jejich agresivní chování nemůže společný psychopatologický faktor, tak není z logických důvodů možné určit.

Masové útoky na školách páchají většinou muži, jejichž průměrný věk je 23 let. K pokusům o masovou vraždu a k masovým vraždám dochází nejčastěji na prvním stupni základních a středních škol v malých městech a na venkově, k pokusům o masovou střelbu a k masové střelbě pak nejčastěji dochází na středních, příp. vysokých školách. Drbohlav (2015)

„Pachateli bývají mladí muži s (para)militaristickými sklony, vyznačující se vysokou psychickou zranitelností a mající tendenci se stahovat z běžného sociálního života. FBI

vypracovala na základě analýzy šesti konkrétních případů následující orientační profil pachatele:

- chybějící podpora rodiny (pachatelům chyběla rodinná podpora nebo se domnívali, že jim rodinná podpora chybí),
- narcistické založení (pachatelé zastávají narcistické postoje, úspěchy berou jako samozřejmost, stresy a neúspěchy vnímají jako nespravedlnost),
- pocit újmy (pachatelé se vnímají jako oběti ať skutečných či domnělých ústrků, hledají odplatu za skutečné nebo smyšlené zlo),
- možnost ozbrojení (pachatelé mají snadný přístup ke zbraním),
- vazba na satanistické nebo jiné agresivní kultury (např. konzumují filmy, písně glorifikující násilí),
- nevýrazní samotáři (pachatelé jsou sociálně nevýrazní, bývají samotářští),
- verbalizace agresivních témat (pachatelé často mluví o násilí, ventilují přání někoho zavraždit),
- pocit bezmoci (pachatelé se často cítí bezmocní, násilí vnímají jako prostředek, jak získat moc),
- absence pocitu viny (po činu neprojevují žádnou lítost).“ (Čírtková, 2013, s. 150-151)

Výčet rizikových faktorů dle etiologického modelu masových vražd na školách, který zpracovali Köhler a Kursawe (2003):

- Biologické a genetické faktory.

Souvislost mezi biologickými/genetickými faktory a psychickými poruchami lze v dnešní době již považovat za prokázané, stejně tak i korelaci mezi biologickými faktory a sklony k agresivnímu chování či delikvenci. Jedná se o predispozice, které mohou sehrát roli při formování osobnosti aktivního útočníka, tudíž by měly být brány v potaz.

- Poruchy vazby v raném dětství.

V prvním díle své triologie – Vazba – teorie vztahů mezi matkou a dítětem se Bowlby (1969) zabývá povahou a kvalitou vztahů, které dítě ve svém raném dětství poznává. Tyto vztahy pak formují jeho osobnost, sebevědomí, pohled na svět a vytváří vzorce chování a automatické reakce v určitých situacích.

Citovou vazbou je podle Bowlbyho trvalé emoční pouto s člověkem, kterého máme tendenci vyhledávat zejména, pokud jsme ve stresu. Vazby dělí do čtyř skupin, které jsou označeny písmeny A-D. Jistá (bezpečná) vazba A se vytváří mezi dítětem

a osobami jemu blízkými, které se k dítěti chovají láskyplně, přátelsky, podporují ho v interakcích a uspokojují jeho potřeby. Dítě s vazbami A si tak vytvoří stabilní, silnou, sebevědomou osobnost, která nemá problém vycházet se svým okolím a pravděpodobnost, že taková osoba spáchá aktivní útok je téměř vyloučena. Ve stresových situacích reaguje přiměřeně. Rizikovými vazbami jsou vazby C a D. Vazba D (nejistá) je spojena především s týráním a zneužíváním v dětství. Pro takové dítě znamená okolní svět nepřátelské území, před kterým je potřeba se ukrývat a trvale bránit. Během vypjatých situací se jedinec chová dezorganizovaně, uniká do fantazií, kde vytváří agresivní scénáře. Vazba C (ambivalentně úzkostná) je produktem nevyrovnaného vztahu rodičů k dítěti. Náklonnost střídala emocionální chlad, ne vždy byli nablízku, když dítě potřebovalo, chovali se nepředvídatelně. Osoba s vazbou typu C se špatně vyrovnává s odchodem blízké osoby, vyžaduje blízký vztah, ale zároveň ho odmítá, trpí výbuchy zlosti a na kritické situace reaguje pesimismem či agresí.

- Psychické poruchy a akcentovaná osobnost.

Bezesporu mohou vést psychické poruchy ke spáchání masových vražd, v případě aktivních útočnicků ve školách se ale spíše jedná o akcentovanou osobnost útočících jedinců, která se vyznačuje nadměrným rozvinutím některé z povahových vlastností/rysů pachatele. Není možné danou osobu označit za narušenou, pohybuje se ale na samé hranici. To vysvětluje, proč se při rozboru jednotlivých případů prokázalo, že útočníci nespáchali v minulosti žádné jiné delikty a byli označováni jako bezproblémoví.

- Sociální stažení (izolace).

Dle dostupných informací týkajících se jednotlivých aktivních útočnicků ve školách je známo, že se před činem nacházeli v tíživé životní situaci, se kterou se snažili vyrovnat uzavřením se do sebe. Byl to takový jejich obranný mechanismus. Sociální izolací a stažením se pouze do svých myšlenek se utvrzovali ve svém, zkresleném vidění světa, který vnímali jako nepřátelský a nespravedlivý. Díky tomu neměli žádné pozitivní sociální zkušenosti a nezaznamenávali úspěchy, čímž pro aktivní útočnický ve školách mohou být, v případě pachatele z řad studentů, například dobré známky. Ve chvíli, kdy dojde k tzv. iniciační situaci, tj. okamžiku, kdy se standardní frustrace překlopí v emočně vyhocenou situaci (vztek, zoufalství, pocit méněcennosti, pocit neviditelnosti,...), začne potenciální útočník v myšlenkách plánovat masovou vraždu jako vlastní způsob odplaty či napravení křivdy a často se se svým úmyslem svěří okolí. To ve své nevědomosti reaguje převážně nedůvěrou,

že jedinec čin skutečně spáchá větami typu: „To stejně neuděláš!“ a vyburcuje tak narcistní sklony útočníka k exhibici, v tomto případě k masové vraždě ve škole.

- Kognice (kognitivní scénáře) a fantzie typu „amok-rehearsal“.

Masoví vrazi ve školách si skrze své rané vazby a akcentovanou osobnost utváří velice specifické kognice. Shledávají svět nepřátelským, nespravedlivým a cítí se bezmocní. Díky tomu se u nich zvyšuje touha po vlivu, moci a slávě, jejich narcisticky formovaná osobnost přechází k sebecentrismu. Kvůli omezeným možnostem a kompetencím mladistvých v sociální oblasti unikají do tzv. „Amok-Rehearsal-Fantazií“ neboli amokových fantazijních záměrů, které zpětně posilují sociální izolaci. Potenciální útočník uniká do svých představ, kde je slavnou, mocnou a známou osobou. Skrze média (televizi, časopisy, počítačové hry, internet,...) dostává potřebné podněty k vytváření svého fantazijního světa, stejně tak objevuje v ostatních útočnicích osobnostní vzory, kterých se mu v reálném světě nedostává.

Pokud neměl budoucí útočník zájem o zbraně doposud, nyní přichází ten moment, kdy se dostávají do popředí jeho zájmu - obstarává si útočnou zbraň jakožto symbol své nadvlády. V této fázi má možný pachatel k dispozici následující kognice:

„Stala se mi křivda.“

„Mám právo zjednat pořádek.“

„Mám k dispozici zbraň.“

- Mediální vlivy a úbytek brzd tlumících agresi.

Mezi predispoziční faktory, které mohou vyvolat smrtící běsnění, zařazuje armádní psycholog Grossman (1995) především předchozí zkušenosti pachatele či trénink (např. počítačové simulace). Podle modelu agresivity, který sestavil Konradt (1982), vzniká násilné jednání ve chvíli, kdy je v určité situaci připravenost k agresi větší než brzdy, které ji tlumí. Vlivem násilných počítačových her si jejich hráči postupně přivyknou na agresi, která jim postupem času přijde jako běžná součást života. „Případy šílené střelby lze také označit za důsledek „odcizení násilí“.“ (Smolík, 2011, s. 100)

- Další okolnosti podněcující agresi nebo odstraňující zábrany (tlumiče) pro agresi.

Dosud nebylo u útoků ve školách prokázáno, že by pachatelé byli pod vlivem návykových látek, ale nepochybně by mohly přispět k odbourání zábran proti agresi.

National Research Council v USA zveřejnil v roce 2002 zprávu týkající se školních masakrů, ve které psychologové, kriminalisté a behavioristé analyzovali průběhy útoků i osobnostní charakteristiky jednotlivých útočníků. Jejich záměrem bylo nastínit možné cesty k prevenci těchto událostí. Dospěli k následujícím společným rysům:

- Všichni pachatelé byli mužského pohlaví.
- Téměř všichni měli snadný přístup ke zbraním.
- Většina pocházela z bělošských rodin střední třídy.
- Útočníci pocházeli z „funkčních“ rodin, nikoliv z rozvrácených.
- Všichni měli společnou zjevnou připravenost k sebevraždě, kterou v 78 % dopředu oznámili.
- Útočníci vykazovali nadprůměrné množství znaků psychických nemocí, převážně deprese a schizofrenie.
- 98 % pachatelů utrpělo krátce před činem významnou ztrátu či porážku.
- 71 % se cítilo vyčleněných nebo šikanovaných. Tyto skutečnosti byly zjištěny až po činu.
- 81 % útočníků sdělilo svůj záměr minimálně jedné další osobě.
- Násilná videa a počítačové hry hrály v životě pachatelů jistou roli, nikoliv však stěžejní.
- 59 % útočníků intenzivně sledovalo násilí v médiích.
- Třetina pachatelů umírá.
- Přeživší útočníci hlásí amnézii nebo se zapojují do procesně taktických úvah.
- Útočníci ve školách nezabíjejí jen ostatní, ale přijímají i vlastní smrt. Huck (2012)

U většiny útočníků ve školách lze prokázat některé z uvedených rizikových prvků. Fakt, že nějaký jedinec jeden či více prvků splňuje ale nutně neznamená, že právě plánuje či v budoucnu bude plánovat aktivní útok ve škole. Naopak jedinci, kteří v něčem nesplňují stanovená kritéria, mohou plánovat i realizovat útok ve škole, jako tomu bylo v případě 16 leté studentky Tanjy v Bonnu, která, jakožto žena, nespádala do statistik potenciálních útočníků. S osobami, u kterých je detekováno více rizikových prvků, by se mělo pracovat na úrovni školního psychologa či psychologické poradny. Je to prozatím jediná možnost, jak identifikovat potenciální útočníky a předejít tak masovému útoku.

4. VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ V OBLASTI BEZPEČNOSTI PROTI AKTIVNÍMU ÚTOČNÍKOVÍ

4.1 FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

4.1.1 SAMOSTUDIUM

Samostudium je forma vzdělávání, která probíhá bez přímé interakce mezi lektorem a posluchačem. Na internetu nelze v dnešní době nalézt dostatek relevantních českých zdrojů, které by cílily na vzdělávání pedagogických pracovníků v případě aktivního útoku ve škole. Většina volně dostupných odborných článků (event. jsou na vyžádání) a publikací je cizojazyčných, jedná se převážně o anglický či německý jazyk a jejich zaměření je v praxi pro pedagogické pracovníky nepoužitelné, jde spíše o materiály pro akademické účely. Na druhou stranu není možné, respektive bezpečné, takové informace zveřejňovat, protože pak mohou sloužit jako návodné dokumenty pro případného útočníka.

VÝHODY:

- + flexibilita místa a času;
- + vlastní tempo studia;
- + žádné náklady na organizaci;
- + není nutný personál (na organizaci, lektori, ...).

NEVÝHODY:

- omezená dostupnost relevantních, českých zdrojů;
 - nutná sebedisciplína;
- vysoké riziko osvojení si nesprávných či neúplných informací;
 - žádné praktické zkušenosti;
 - vysoké nároky na čas;
- nepřítomnost odborného personálu.

Pokud by tedy samostudium jako forma vzdělávání v oblasti bezpečnosti proti aktivnímu útočníkovi ve škole bylo do budoucna přijato jako možnost seberozvoje pedagogických pracovníků na téma aktivního útočníka ve škole, musí se:

- Zahrnout povinnost vzdělávání pedagogických pracovníků do příslušných zákonů (např. zákon č. 262/2006 Sb, zákon č. 561/2004 Sb.,).
- Definovat rozsah nezbytně nutných potřebných informací, postupů a vzorců chování, které má každý pedagogický pracovník povinnost znát.

- Zajistit dostatek publikací s jednotnými informacemi a terminologií napříč různými autory, které budou primárně cílit na praktické využití nastudovaných informací, postupů a vzorců chování před či během útoku ve škole.
- Zajistit spolehlivé utajení těchto publikací před veřejností (měly by být přístupné výhradně odborníkům dotčených odvětví a pedagogickým pracovníkům).

4.1.2 ŠKOLENÍ

Během školení se jedná zejména o přenos daných informací na účastníky školení, aniž by do výkladu byli aktivně zapojeni či si nově nabyté dovednosti mohli prověřit v rámci praktických ukázek. Jedná se o formu výuky dospělých, od které se již pomalu upouští, neboť dnešní svět je čím dál tím více zaměřen na praktické dovednosti než teoretické znalosti.

VÝHODY:

- + komfortní zóna dospělých při vzdělávání;
- + možnost většího množství účastníků než v případě semináře;
- + menší nároky na čas než u samostudia;
- + možnost klást lektorovi do jisté míry doplňující otázky.

NEVÝHODY:

- výhradně pasivní příjem informací;
- chybějící praktické osvojení dovedností;
 - vázané na místo a čas;
 - finančně nákladné;
- velké nároky na organizaci, školicí personál;
- nutnost nalézt optimální výukové tempo skupiny.

4.1.3 SEMINÁŘ

Na rozdíl od školení dochází během semináře k aktivnímu zapojení účastníků semináře v rámci jeho průběhu. Vyjma předání nezbytných informací je zde prostor pro praktický nácvik dovedností uplatnitelných v praxi. Účastníci si mohou odzkoušet, jakým způsobem jednají pod tlakem či ve stresových situacích. Dochází zde k okamžitému odhalení nevhodných způsobů jednání, čímž si účastníci rovnou vytváří dobrozvyky.

VÝHODY:

- + získání praktických dovedností;
- + malé množství účastníků → individualizace výuky, lepší možnost nalézt optimální tempo výuky, větší interakce, větší prostor pro pokládání doplňujících otázek;;
- + menší nároky na čas než u samostudia;
- + více času pro případové studie.

NEVÝHODY:

- vyžaduje vystoupení z komfortní zóny účastníků;
 - finančně nákladné;
 - vázané na místo a čas;
 - velké nároky na organizaci;
- malé množství účastníků → pro vzdělání všech pedagogických pracovníků v ČR bude nezbytná organizace většího množství seminářů než jiných forem vzdělávání s možností masovější účasti.

4.1.4 SIMULACE

Simulací je myšleno zinscenování aktivního útoku ve škole za přítomnosti složek integrovaného záchranného systému, psychologů a dalšího personálu nezbytného pro správný průběh a vyhodnocení modelové situace či jejích následků na účastníky akce.

Speciální podformou simulace, která by mohla být do budoucna velice atraktivním i účinným stylem vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti bezpečnosti, je virtuální realita. Ta je již v dnešní době využívána pro vzdělávání, zatím ale ve velmi omezené míře vzhledem k vysokým nárokům na vývoj technologie a náklady s tím spojené. Umožňuje zakomponovat odlišné potřeby jednotlivců během nácviku modelové situace, ale také opakovatelnost bez dalších extrémních nákladů a nároků na odborný personál.

VÝHODY:

- + zážitková pedagogika – prožitek umocní dovednost;
- + velké množství účastníků;
- + není nutné časté opakování;
- + trénink pro složky integrovaného záchranného systému;
- + zjištění silných a slabých stránek jednotlivých účastníků, se kterými je pak možné dále pracovat.

NEVÝHODY:

- extrémně náročné na organizaci a personál;
- obrovské finanční náklady;
- velké nároky na čas;
- vázané na místo a čas.;
- možné vážné důsledky na psychiku účastníků.

4.1.5 ONLINE FORMY

Online vzdělávání spadá do moderních forem získávání vědomostí, které splňují nároky dnešní doby na časovou a finanční úspornost, rychlost, opakovatelnost, personifikaci a velikost skupiny posluchačů. Pokrok jde kupředu a s tím se i vzdělávání pomalu přesouvá do online prostoru, který nám dává mnoho možností.

Není cílem zde vyjmenovat veškeré dnes dostupné subtypy, ale nastínit repertoár možností, které mohou a měly by být hudbou budoucnosti. Vyjma přímé fyzické interakce s lektorem či ostatními účastníky dokáže vhodně zvolený subtyp online vzdělávání naplnit edukační potřeby každého jedince.

Výuková videa

- Nedochozí k interakci mezi lektorem a posluchačem, ani mezi posluchači navzájem.
- Neprobíhá v reálném čase (video je předtočené).
- Problematika je vysvětlena formou výkladu s doporučenou literaturou k samostudiu.
- Opakované použití pro rozličné posluchače.
- Posluchač si sám zvolí čas, kdy si video pustí. V případě nejasností či po nějakém čase má možnost se k videu vrátit a znovuobnovit si informace v něm obsažené.

Webináře (spojení slov webový + seminář)

- Probíhá v synchronně v reálném čase.
- Značí se velkým množstvím posluchačů (počet není omezen).
- Většinou je bezplatný.

Online školení

- Zaměřené na malý počet účastníků.
- Hlavní důraz je kladen na aktivní zapojení všech posluchačů.

Live stream s odborníkem

- Typ online výuky, která probíhá synchronně v reálném čase.
- Obdobný webinář.
- Primárním cílem je přenos znalostí bez větší interakce.
- Na závěr live streamu je možné pokládat otázky.

Virtuální třídy

- Sofistikovanější typ online školení, které probíhá synchronně v reálném čase.
- Principiálně je nejvíce podobná reálné výuce.
- Klade se důraz jak na přenos informací, tak i jejich praktické použití.
- Během výuky se třída dělí do virtuálních podskupin, kde se zapojuje týmová práce při zpracování zadných úkolů.

Online konzultace

- Vhodná spíše pro dovysvětlení nejasností.
- Předchází jí jiné formy nabývání informací.
- Primárně doplňková forma online vzdělávání.
- Klade důraz na individuální potřeby jednotlivce či instituce.

Digitální programy

- Rozvinutá, systematická forma online vzdělávání, která má tři základní fáze:
 1. Osvojení základních znalostí.
 2. Praktický trénink vybraných dovedností.
 3. Plán dalšího rozvoje kompetencí.
- V případě potřeby je možná čtvrtá fáze – individuální online konzultace s odborníkem.

Blended programs

- Kombinace digitálního vzdělávání s praktickým prezenčním nácvikem vybraných dovedností.

VÝHODY:

- + nezávislost na místě konání;
- + úspora času (není potřeba se dopravit na místo konání);
- + kvalita a rychlost předání informací na větší skupinu vzdělávaných osob;
- + dostupnost komunikačních technologií.

NEVÝHODY:

- žádná fyzická interakce;
- obtížně udržitelná pozornost po celou dobu konání vzdělávání;

- nezbytnost jisté technické zdatnosti a nároky na techniku každého účastníka;
- možné technické problémy.

4.2 ORGANIZOVANÁ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ ZAMĚŘENÁ NA AKTIVNÍHO ÚTOČNÍKA VE ŠKOLE V ČESKÉ REPUBLICE

Průkopníkem preventivních projektů zaměřených na problematiku aktivního útoku ve škole je Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, jehož snahy o vzdělávání pedagogických pracovníků v této oblasti započaly již v roce 2011. Postupným nárůstem případů aktivních útoků v České republice se zvyšuje i zájem jednotlivých vzdělávacích institucí zúčastnit se těchto preventivních programů.

Semináře a školení pedagogických pracovníků s tematikou aktivního útočnicka spadají pod oddělení prevence jednotlivých Krajských ředitelství policie České republiky, proto v případě, že má škola zájem o vzdělání svých zaměstnanců v této problematice, je vhodné se obrátit přímo na ně.

Projekt Ozbrojený útočnick ve škole jakožto příklad dobré praxe

Krajský úřad Jihočeského kraje ve spolupráci s odborníky z řad integrovaného záchranného systému a auditních služeb za finanční podpory Ministerstva vnitra České republiky a společnosti E.ON Česká republika, s.r.o. organizuje od roku 2016 projekt Ozbrojený útočnick ve škole. První část projektu tvořilo v roce 2016 devět informačních seminářů „Ozbrojený útočnick ve škole“, kde byli účastníci seznámeni s tématem, možnostmi prevence a základními pravidly chování – strategií „utíkej – schovej se – bojuj“. Zároveň obdrželi dokument s odpověďmi na 31 nejčastějších dotazů. Ve druhé části projektu, do které bylo vybráno 8 škol, proběhl bezpečnostní audit škol, tvorba bezpečnostní a krizové směrnice, modelový seminář první pomoci, celodenní teoretický a praktický seminář „Nácvik chování při útoku“, zhotovení zákrokové dokumentace pro potřeby PČR a seminář „Příprava vedení škol na komunikaci po závažných incidentech“.

V dalším roce byly do projektu zapojeny nové školy a na původních školách z minulého ročníku proběhl bezpečnostní reaudit, kterým byla prověřena bezpečnostní a organizační opatření, která byla školám v rámci prvotního auditu doporučena.

Během roku 2018 nadále probíhaly fáze I a II na nových školách a reaudity na školách z minulého ročníku. Zároveň se na základě tříletých zkušeností začaly vytvářet metodické materiály, došlo k navázání spolupráce se zahraničními kolegy (policí) a proběhlo první společné prověřovací cvičení složek IZS, zaměstnanců škol a figurantů.

V roce 2019 dospěl projekt do své finální podoby, která je ucelená a přenosná. Výstupy projektu byly oficiálně představeny a nabídnuty ostatním Krajským ředitelstvím policie ČR. Vzhledem k pandemii byla realizace projektu na školách v Jihočeském kraji dočasně přerušena, po uvolnění opatření je v plánu v programu nadále pokračovat.

5. ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA

V zážitkové pedagogice existuje několik základních koncepcí lišící se výchozími zdroji, které v čase formovaly směr a metodiku jednotlivých linií. V Hanuš a Chytilová (2009) ve své knize rozlišují:

- německou linii a zdroje zážitkové pedagogiky;
- britskou linii a zdroje zážitkové pedagogiky;
- americkou linii a zdroje zážitkové pedagogiky;
- severskou linii a zdroje zážitkové pedagogiky;
- českou linii a zdroje zážitkové pedagogiky.

Česká koncepce je založená na kořenech české výchovy v přírodě, čímž se významně odlišuje od ostatních světových přístupů. „Česká zážitková pedagogika představuje zdůrazňuje především slova prožitek, zážitek, zkušenost; ty jsou vyvolávány v procesu dramaturgie, tedy v cíleně plánovaných a uváděných situacích, kde se nejčastěji jako prostředek používají různé podoby fenoménu hry. Celý proces je pak po celou dobu svého průběhu evaluován a zpracováván se snahou dosáhnout co největšího rozvojového potenciálu.“ (Hanuš, Chytilová, 2009, s. 12)

Charakteristickými znaky prožitku jsou jeho nenahraditelnost, jedinečnost, individuálnost, intencionálnost, nepřenositelnost a komplexnost. Nenahraditelný je právě proto, že se koná tady a teď, není možné si ho zkusit zítra. Prožitek je jedinečný, nelze jeden nahradit jiným s cílem vyvolání naprosto stejného vyznění v člověku. Individuálnost vychází z různorodosti lidí, kdy každý z nás prožívá danou situaci jinak, jelikož se v každém prožitku zrcadlí naše dřívější zkušenosti. Tím se stává prožitek nepřenositelným. Intencionálností je myšlena neoddělitelná vazba mezi prožívajícím jedincem a prožívanou událostí. Prožití působí zároveň na fyzické i duševní stránky jedince, čímž je jeho působení komplexní.

5.1 PRVKY ZÁŽITKOVÉ PEDAGOGIKY

Učitel, instruktor, lektor – nároky kladené na učitele, v našem kontextu lektora, zážitkové pedagogiky jsou velmi vysoké. Nejen, že musí mít hluboké znalosti tématu, který chceme skrze zážitek naučit, ale zároveň je kladen vysoký důraz na jeho sociálně empatické schopnosti a umění pracovat se skupinovou dynamikou.

Okamžitá, důsledná aplikace poznatku – nezbytné teoretické znalosti jsou okamžitě využité v praxi a dochází tak již při teoretickém úvodu ke vzbuzení zájmu posluchačů, jelikož je jim dopředu zřejmé, že si vše vzápětí procvičí prakticky. Tím je docíleno zvýšené pozornosti, kterou lze umocnit umístěním výkladu přímo do zkušebních prostor (např. na probírané téma gotiky přivede učitel studenty do útrob gotického chrámu).

Čas pro reflexi a zpětnou vazbu – je nedílnou součástí procesu zážitkové pedagogiky. Uchopen může být individuálně nebo skupinově v závislosti na řešeném tématu, pro účely vzdělávání pedagogických pracovníků je vhodnější skupinová reflexe, která napomůže sdílení společných prožitků během nácviku, pochopení problematiky a ztotožnění se s ní. Kvalitně provedená zpětná vazba postaví stabilní základy poznání, na kterém je následně možné vystavět další stupně.

5.2 ZKUŠENOSTNÍ MODEL UČENÍ

Jedná se o typ zážitkově pedagogického přístupu, kdy je „prožitek v předloženém cvičení zpracován zpětným uvažováním, diskuzí nebo kreativním procesem poznání ve stálé emoční návaznosti na právě prožité.“ (Hanuš, Chytilová, 2009, s. 34)

Pro účely navrhovaného semináře bude i vzhledem k omezeným časovým možnostem použit dvoustupňový model, kdy po zážitku přichází reflektivní část, která usnadňuje proces učení. Reflexe by měla proběhnout bezprostředně po absolvování dané aktivity a měla by být sestavena dle specifických potřeb skupiny v závislosti na cílech semináře a zpětné vazby (čeho chci seminářem a následnou zpětnou vazbou docílit), věkové kategorii účastníků (jinak pracujeme s dětmi, jinak s dospělými), vyspělosti a speciální charakteristice skupiny (řemeslníci vs. učitelé, základní vs. střední škola apod.) a vývoji skupinové dynamiky (zpětná vazba na začátku semináře bude probíhat jinak než na jeho konci). Lektor realizující reflektivní část na ní musí být důsledně připravený skrze předpřipravené otázky a připomínky týkající se řešené problematiky. Zároveň musí vymezit pro tuto fázi procesu zkušenostního modelu učení dostatek času a zajistit vhodné místo a organizaci skupiny. V případě skupinové reflexe je důležité, aby na sebe všichni členové skupiny viděli, proto se využívá tvaru kruhu. „Zpětná vazba pomáhá účastníkům nejméně v pěti směrech:

- Zefektivňuje proces učení.
- Obohacuje prožitky a zkušenosti.
- Pomáhá formovat smysl prožívané zkušenosti.
- Vyhledává a poukazuje na souvislosti.
- Rozvíjí dovednost učit se zkušeností.“ (Hanuš, Chytilová, 2009, s. 101)

PRAKTICKÁ ČÁST

6. VÝZKUM

6.1 CÍL VÝZKUMU

Cílem výzkumné metody – kvantitativního šetření v rámci této bakalářské práce je zjistit, zda je mezi pedagogickými pracovníky v České republice ochota se vzdělávat v oblasti bezpečnosti zaměřené na aktivního útočníka ve škole.

6.2 HYPOTÉZY

Před zahájením dotazníkového šetření byly stanoveny následující hypotézy:

- Pedagogičtí pracovníci považují hrozbu aktivního útočníka ve škole v České republice za nepravděpodobnou.
- Čím déle pracují pedagogičtí pracovníci v oblasti školství, tím méně pravděpodobnější se jim zdá hrozba aktivního útoku v české škole.
- Většina respondentů se prozatím neúčastnila organizovaného vzdělávání v oblasti bezpečnosti zaměřeného na aktivního útočníka ve škole.
- Většina respondentů bude ochotna se vzdělávat v oblasti bezpečnosti zaměřené na aktivního útočníka ve škole i nad rámec zákonem daných povinností.

6.3 METODIKA

6.3.1 ZPŮSOB SBĚRU DAT

Pro zpracování zvoleného tématu „Aktivní útočník ve škole“ byla zvolena metoda kvantitativního dotazování, jejíž technikou je dotazník, s následným vyhodnocením výsledků. Kvantitativní metoda byla zvolena z důvodu velkého množství oslovených potenciálních respondentů, relativně rychlého ověření hypotéz a vyvození závěrů.

6.3.2 TVORBA DOTAZNÍKU

Pro sestavení dotazníku byla využita elektronická platforma Survio. Dotazník obsahuje celkem 21 otázek, které lze rozdělit do třech tematických okruhů. Odpovědi jsou ve většině případů uzavřené, bylo využito i možnosti otevřených odpovědí, a to z důvodu:

- zjištění přehledu respondentů ohledně tázané oblasti;
- přinucení respondentů se nad kladenou otázkou zastavit a důkladněji zamyslet;
- z důvodu velké rozmanitosti možných odpovědí.

Prvních šest otázek zjišťuje informace o daném respondentovi – jeho pracovní pozici ve škole, stupeň školy, na které danou pozici zastává, jak dlouho se pohybuje ve školství, zda považuje hrozbu aktivního útočnicka ve škole v České republice za reálnou a jestli se již někdy zabýval problematikou aktivního útočnicka.

Prostřední část dotazníku si klade za cíl přiblížení tématu respondentovi skrze otázky týkající se jeho přehledu o tom, jak na jejich škole fungují/nefungují bezpečnostní opatření. Zároveň se snaží zjistit, zda si je respondent jistý svým chováním v případě aktivního útoku.

Závěrečná část je zaměřená na zájem se vzdělávat a zjišťuje míru ochoty pedagogických pracovníků se vzdělávání účastnit v závislosti na časové organizaci případného vzdělávání (v pracovní době vs. mimo ni) či místě konání.

Dotazník ve zkušební verzi byl rozeslán deseti testovacím osobám, které měly zhodnotit srozumitelnost otázek v dotazníku a odzkoušet funkčnost i uživatelskou přívětivost dotazníkové platformy. Odpovědi testerů nejsou součástí výsledků šetření.

6.3.3 RESPONDENTI

Cílovou skupinou dotazníkového šetření byli pedagogičtí pracovníci. Vzhledem k věkové kategorii potenciálních útočníků z řad žáků a studentů byli primárně osloveni pedagogičtí pracovníci základních a středních škol včetně všech jejich subtypů (základní umělecké školy, střední odborná učiliště, gymnázia apod.). Jelikož jsou některé základní školy spojené se školami mateřskými, jsou mezi respondenty i pedagogičtí pracovníci mateřských škol. Celkem se tohoto dotazníkového šetření zúčastnilo 2108 respondentů.

6.3.4 ZADÁVÁNÍ DOTAZNÍKU

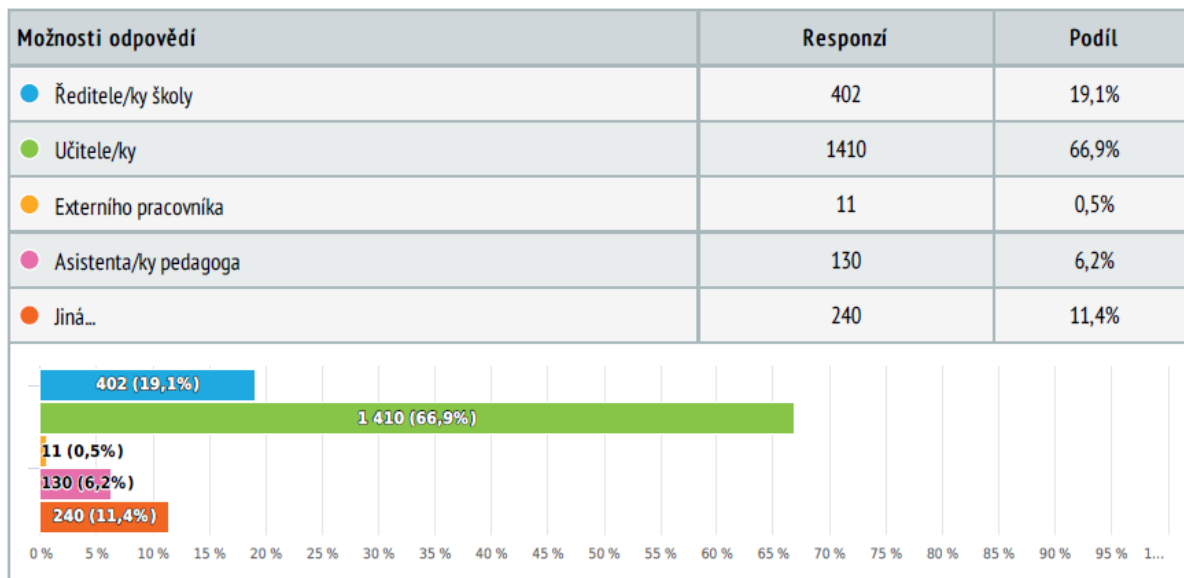
Zadávání dotazníku probíhalo elektronicky, formou odkazu v emailu. Možnost zúčastnit se dotazníkového šetření dostaly všechny základní a střední školy v České republice, které jsou uvedené v registru www.atlasskolstvi.cz. Emailová žádost o vyplnění dotazníku s odkazem na něj byla rozeslána na celkem 4750 základních a 1297 středních škol (některé školy se v registru nachází vícekrát a u několika set škol byl email nedoručitelný – v těchto případech neproběhl pokus o dohledání platného emailu).

6.4 VYHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK

Otázka č.1 – Ve škole zastávám pozici...

U první otázky byl umožněn výběr jedné či více možností, aby osoby, které např. zastávají pozici ředitele/ky školy a zároveň pedagoga/žky nemusely volit, ze které pozice budou dotazník vyplňovat.

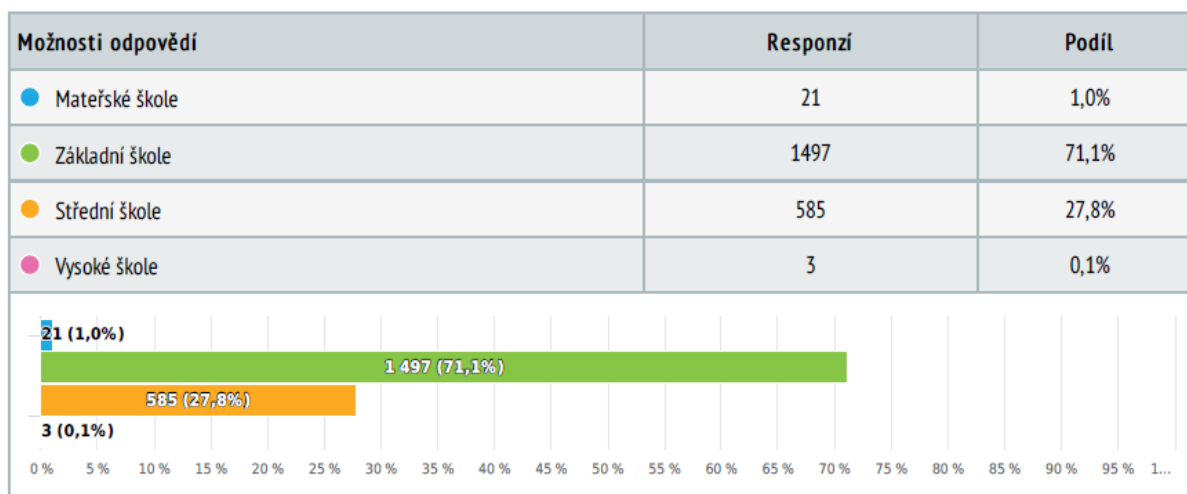
Naprostou převahu oproti ostatním pozicím v rámci pedagogických pracovníků, kteří vyplnili dotazník, mají, stejně jako je tomu reálně ve škole, převahu učitelé/učitelky (1410 odpovědí). Následují ředitelé/ky škol, ti mají v rámci průzkumu rovněž poměrně silné zastoupení (402 odpovědí).

Tabulkograf 1 – Rozdělení respondentů v závislosti na vykonávané pozici ve školství

Otázka č. 2 – Pozici vykonávám v/na...

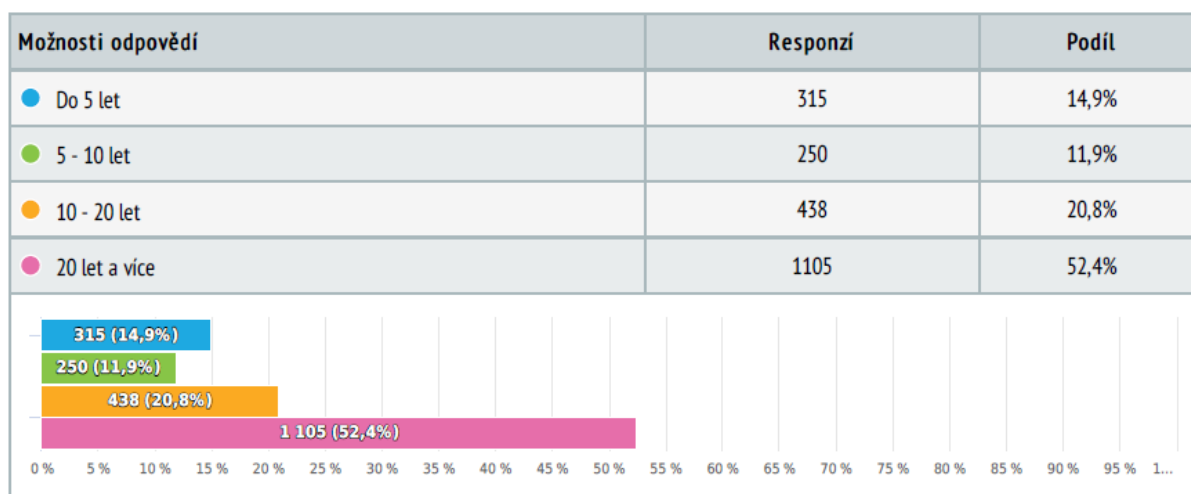
Výzkum byl zaměřen na základní a střední školy, což odpovídá množství responzí. Základních škol, jakožto institucí povinného základního vzdělání, je v České republice násobně více, než škol středních, čímž vznikl velký nepoměr v počtu responzí. Hlavním parametrem pro zatřídění do níže uvedených stupňů škol byl věk žáků, kteří školu navštěvují, proto nejsou důsledně rozlišeny typy škol.

Tabulkograf 2 – Rozdělení respondentů v závislosti na stupni formálního vzdělávání

Otázka č. 3 – Ve školství se pohybují/pracují...

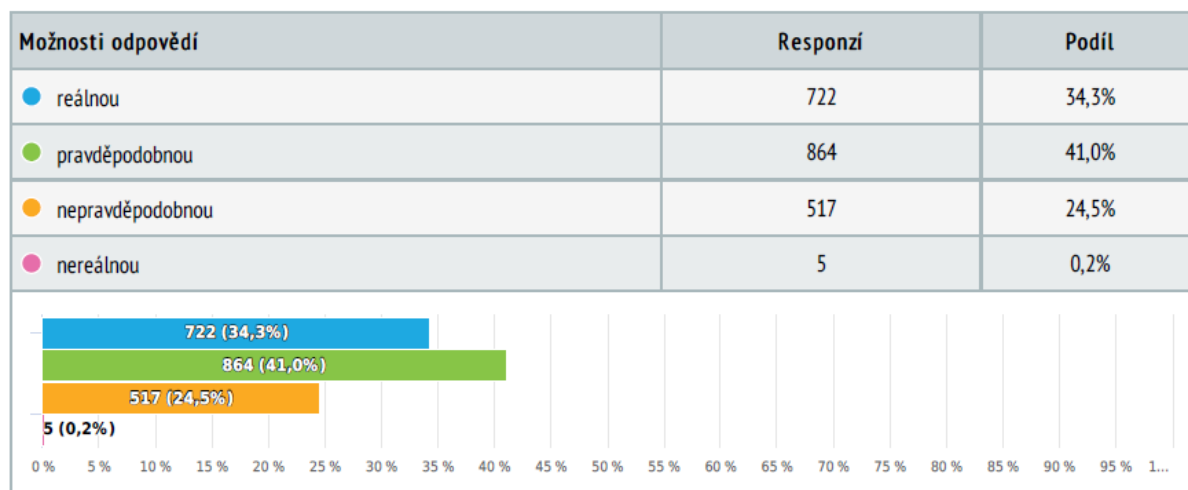
Většina respondentů, tj. přes 70% pracuje ve školství déle než 10 let.

Tabulkograf 3 – Rozdělení respondentů v závislosti na době strávené ve školství

Otázka č. 4 – Hrozbu aktivního útočnicka ve škole považují v České republice za...

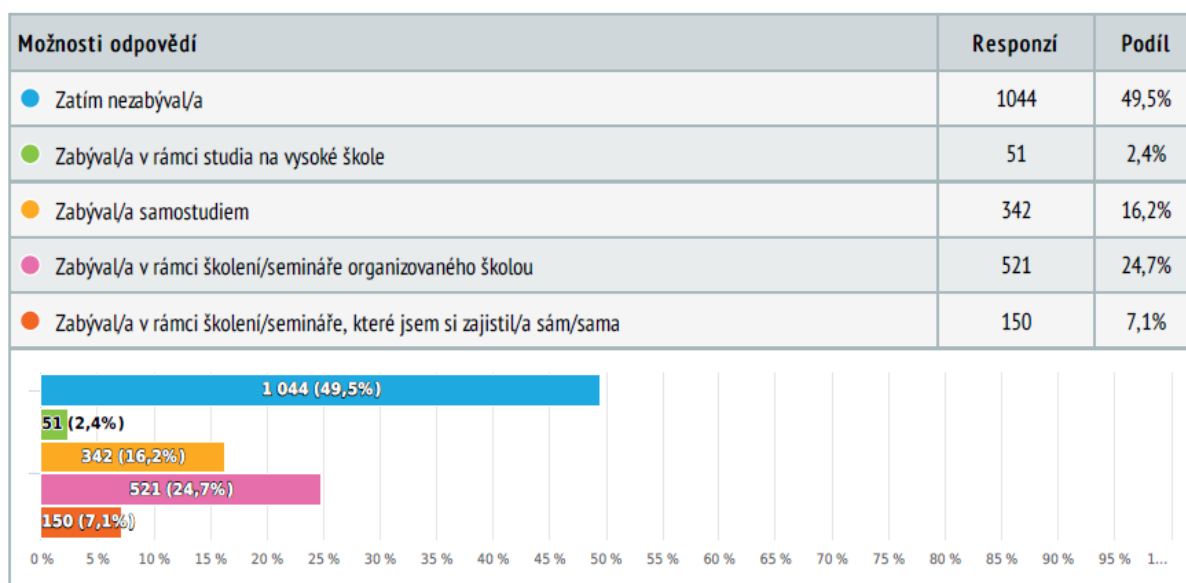
Tři čtvrtiny pedagogických pracovníků, kteří zaslali své odpovědi na dotazník, považují hrozbu aktivního útočnicka ve škole v České republice za pravděpodobnou až reálnou, což dokládá aktuálnost tohoto tématu.

Tabulkograf 4 – Vnímání rizika hrozby aktivního útočnicka ve škole v České republice

Otázka č. 5 – Bezpečnostní problematikou aktivního útočnicka ve škole jsem se...

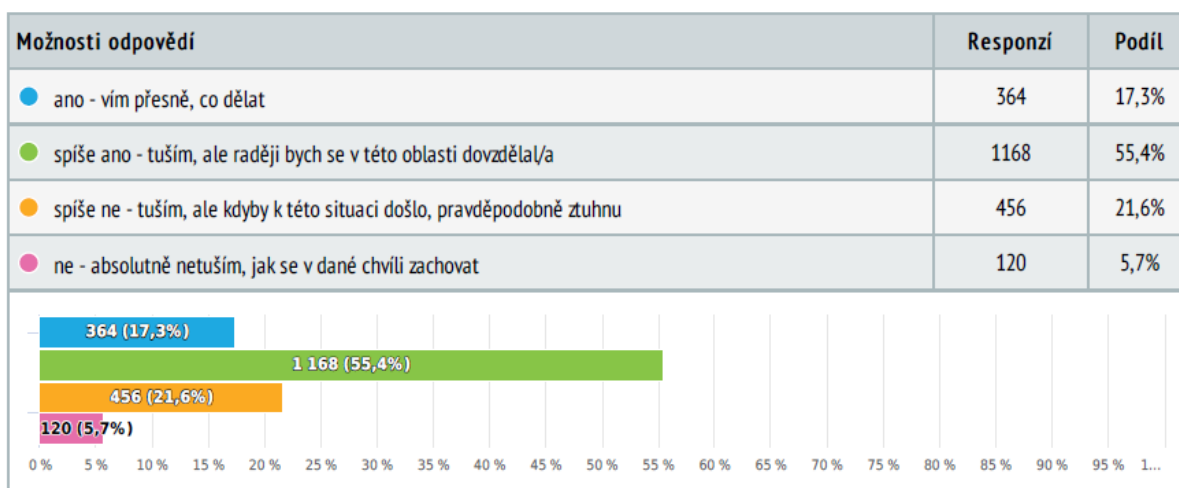
Téměř polovina dotazovaných se zatím tematikou bezpečnosti v případě aktivního útočnicka ve škole nezabývala, což vypovídá o podhodnocení míry rizika takového útoku v českých školách, a to jak pedagogickými pracovníky, tak i institucemi zodpovídající za bezpečnost občanů České republiky. Je otázkou, zda je to způsobeno nedostatečným množstvím organizovaných vzdělávání, nezájmem nebo tím, že na rozdíl od bezpečnosti a ochrany zdraví při práci není zákonem daná povinnost tento typ vzdělávání absolvovat. Na druhou stranu je potěšující aktivní zájem pedagogických pracovníků se i přesto na téma aktivního útočnicka vzdělávat.

Tabulkograf 5 – Aktuální stav vzdělávání pedagogických pracovníků na téma aktivního útočnicka ve škole

Otázka č. 6 – Myslíte si, že v případě aktivního útoku na Vaší škole víte, jak se zachovat?

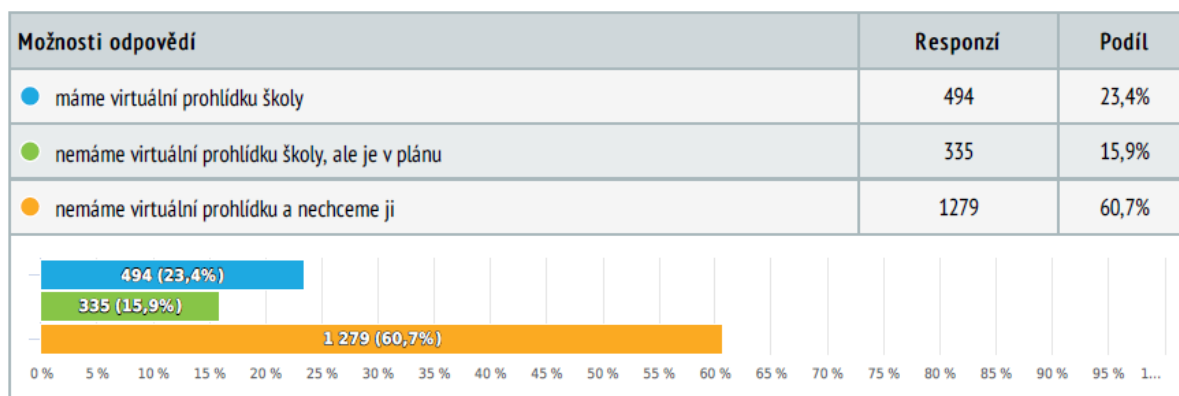
Přes 70 % pedagogických pracovníků je nakloněno možnosti, že tuší až ví, jak se během útoku ve škole zachovat. Znepokojivá situace, kdy si téměř třetina lidí není jistá, případně netuší, jak se chovat, by ale měla být urychleně řešena.

Tabulkograf 6 – Subjektivní vnímání respondentů ohledně jejich reakce během poteciálního útoku ve škole

Otázka č. 7 – Na webových stránkách školy...

Virtuální prohlídky na webových stránkách škol jsou velkým bezpečnostním problémem, u kterého by měla být zvažena otázka, zda užitek opravdu převládá nad mírou nebezpečí, kterou v sobě tento moderní způsob prezentace škol skrývá.

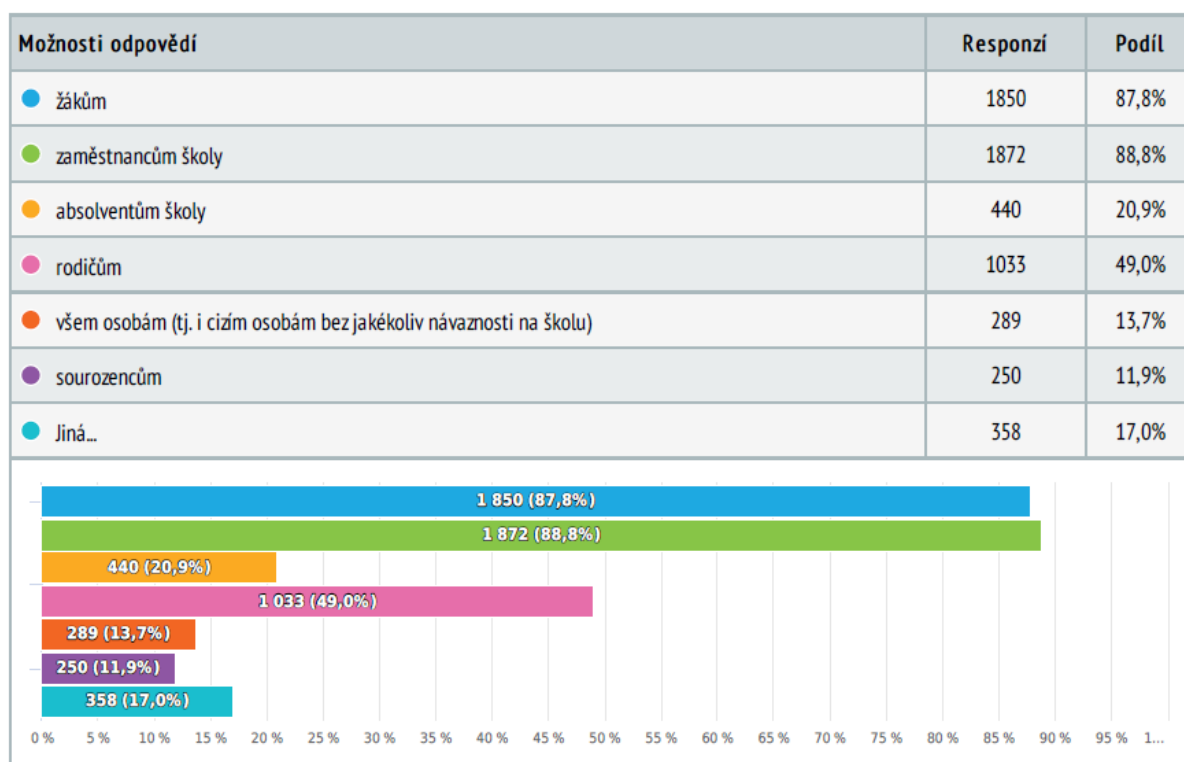
Tabulkograf 7 – Virtuální prohlídka školy – ano či ne?

Otázka č. 8 – Jak probíhá na Vaší škole kontrola obsahu prohlížených internetových stránek?

Během výuky učitelem (vizuálně, pomocí programu – např. Vision), aktivní každodenní či namátkovou kontrolou navštívených webových stránek osobou za tuto činnost odpovědnou nebo externí firmou, blokáci nevhodných stránek, server pro kontrolu obsahu (např. Kernun).

Otázka č. 9 – Vstup do objektu školy je umožněn...

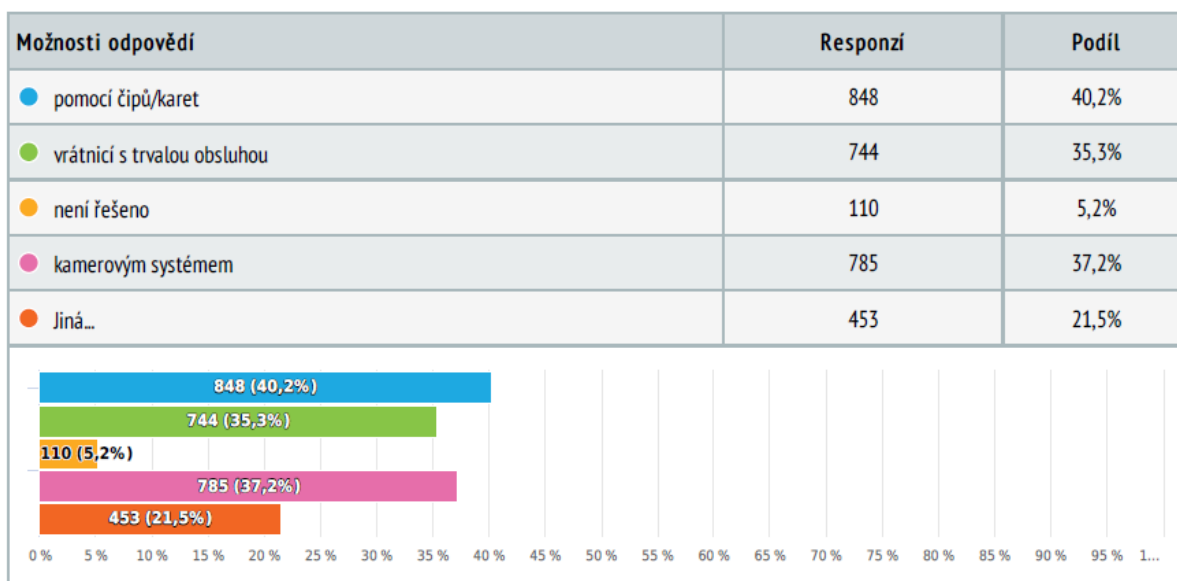
U této otázky bylo umožněno více odpovědí, což pravděpodobně některým respondentům nebylo zřejmé (byť to formát dotazníku přímo uvádí pod názvem otázky), jinak není možné si racionálně vysvětlit, jak mohla nastat situace, že není umožněn vstup ze 100% pro žáky a zaměstnance do objektu školy. V každém případě je příznivé, že mnoho škol již opravdu omezuje vstup cizích osob do objektu.

Tabulkograf 8 – Osoby mající přístup do budovy školy

Otázka č. 10 - Zabezpečení proti vstupu cizích osob do objektu školy je na Vaší škole řešeno...

Jen méně než 6% respondentů pracuje ve školách, kde není kontrolován vstup osob do objektu. Nejvyužívanějšími bezpečnostními řešeními kontroly vstupu osob do objektů škol jsou vstupní čipy či karty, kamerový systém a vrátnice s trvalou obsluhou.

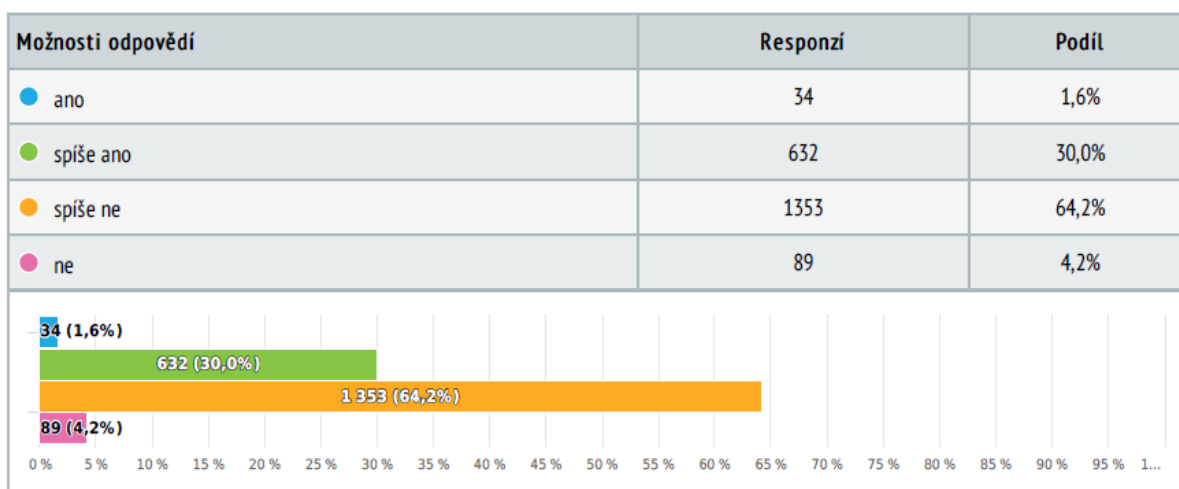
Tabulkograf 9 – Způsob kontroly osob vstupujících do budovy školy

Otázka č. 11 – Jak je na Vaší škole řešená problematika nošení zbraní (nože, střelné zbraně atp.) do školy?

Žáci jsou každoročně seznamováni se školním řádem, kterým je nošení zbraní do školy zakázané, žáci ale nejsou při vstupu do budovy nijak kontrolováni, pouze v případě, že je u některého z žáků podezření, je vyzván, aby zbraň odevzdal. Následné důsledky pro žáka si každá škola řeší po svém (domluvou, kázeňským postihem, (pomíněčným) vyloučením nebo se přivolá zákonný zástupce a PČR v závislosti na charakteru zbraně).

Otázka č. 12 – Myslíte si, že byste dokázal/a zachytit varovné signály žáka, který plánuje útok?

Na základě responzí lze konstatovat, že téměř 70 % pedagogických pracovníků se domnívá, že by nedokázali zachytit varovné signály, které může vysílat žák plánující útok. Jen necelá dvě procenta si je jistých, že signály rozeznají.

Tabulkograf 10 – Subjektivní zhodnocení dovednosti zachytit varovné signály žáka plánující útok

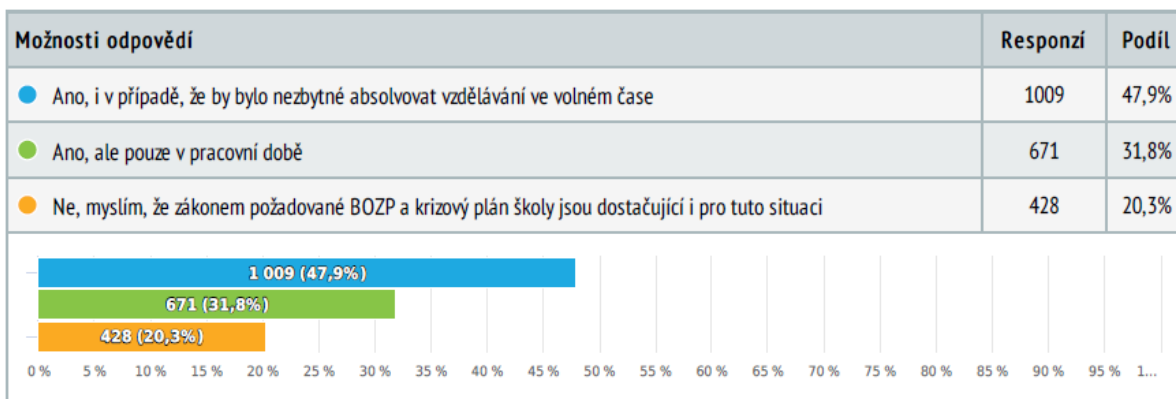
Otázka č. 13 – Zkuste vypsát varovné signály, které pravděpodobně vysílá žák plánující útok.

Mezi nejčastější odpovědi patří: agresivita, apatie, výhrůžky, nervozita, uzavřenost, změna chování, přítomnost zbraně, nespokojenost, outsider, roztěkanost, nenápadnost, introvert, vztek, skleslost, zlost, arogance, dlouhodobá frustrace, oběť šikany, hovory na toto téma, sledování pořadů s touto tematikou, inklinace k určité extremistické skupině, kresby, navštěvované internetové stránky, špatný prospěch, problémy v rodině, výrazný odpor ke škole, významné konflikty se spolužáky či pedagogickými pracovníky, militární PC hry, společenská izolace, mluví o útoku/zbraních/pomstě, neklid, nesoustředěnost, vyptává se na zabezpečení školy či nemusí vysílat žádné signály.

Tato otázka byla do dotazníku zařazena s cílem zjistit, zda respondenti mají nějaký základní vhled do řešené problematiky a jsou ochotni nad tím uvažovat nebo je vhodné psychologický profil pachatele zařadit jako součást navrhovaného semináře.

Otázka č. 14 – Byl/a byste ochotný/á se vzdělávat v bezpečnostní oblasti zaměřené na aktivního útočníka ve škole i nad rámec zákonem daných povinností?

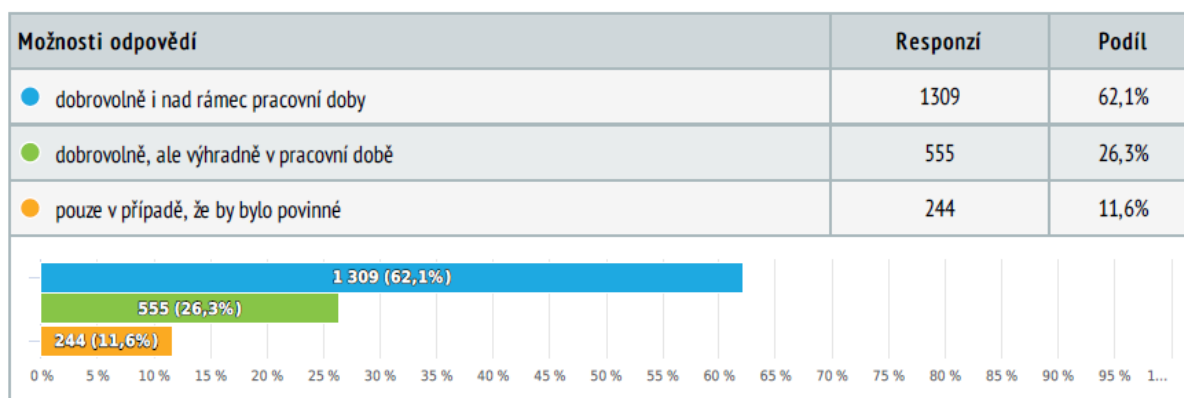
Z celkového počtu 2108 odpovědí vyjádřilo 1680 pedagogických pracovníků ochotu se vzdělávat v tematice aktivního útočníka ve škole, z nichž dokonce 1009 i v rámci svého volného času, což činí téměř 50 %.

Tabulkograf 11 – Míra ochoty pedagogických pracovníků se vzdělávat nad rámec zákonem daných povinností

Otázka č. 15 – Pokud by bylo vzdělávání bezpečnosti v případě aktivního útoku ve škole organizované na Vaší škole, zúčastnil/a byste se ho...

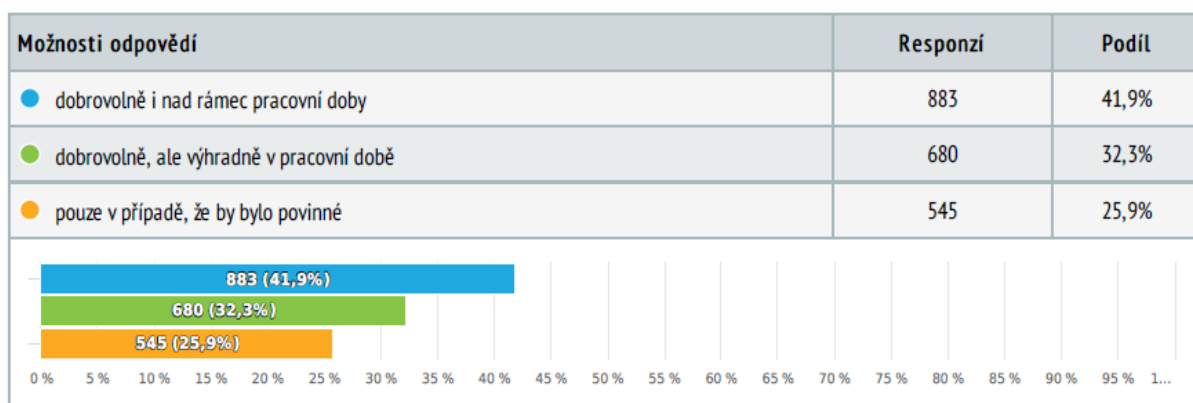
V případě, že by se vzdělávání konalo přímo ve škole, na které daný pedagogický pracovník působí, je více než 60 % respondentů ochotno se ho zúčastnit i ve svém volném čase. Pro 244 pedagogických pracovníků je nezbytná povinnost k tomu, aby se vzdělávání, které bude organizované přímo na jejich škole, zúčastnili.

Tabulkograf 12 – Míra ochoty se zúčastnit organizovaného vzdělávání na pracovišti v závislosti na době konání

Otázka č. 16 – Pokud by bylo vzdělávání bezpečnosti v případě aktivního útoku ve škole organizované mimo Vaše pracoviště, zúčastnil/a byste se ho...

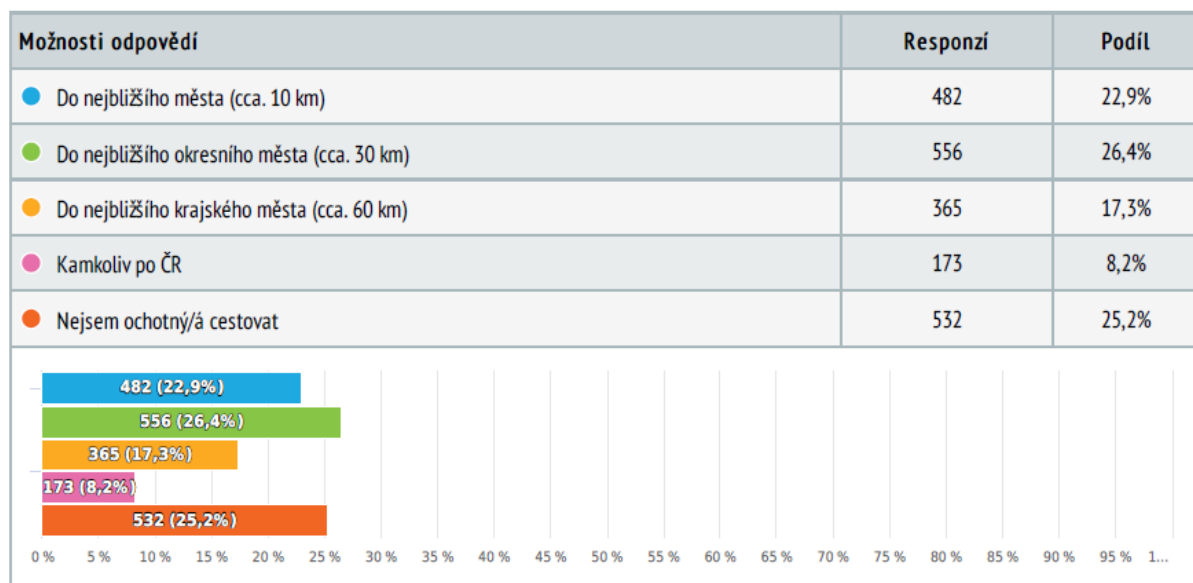
Poukdy by se ale vzdělávání konalo mimo pracoviště daného pedagogického pracovníka, ochota účastnit se ho i nad rámec pracovní doby klesla o 20,2 %, pro téměř 26 % respondentů by pak muselo být vzdělávání povinné, aby se ho vůbec zúčastnili.

Tabulkograf 13 – Míra ochoty se zúčastnit organizovaného vzdělávání mimo pracoviště v závislosti na době konání

Otázka č. 17 – V případě dobrovolného vzdělávání v rámci svého volného času jsem ochoten/a cestovat na místo konání...

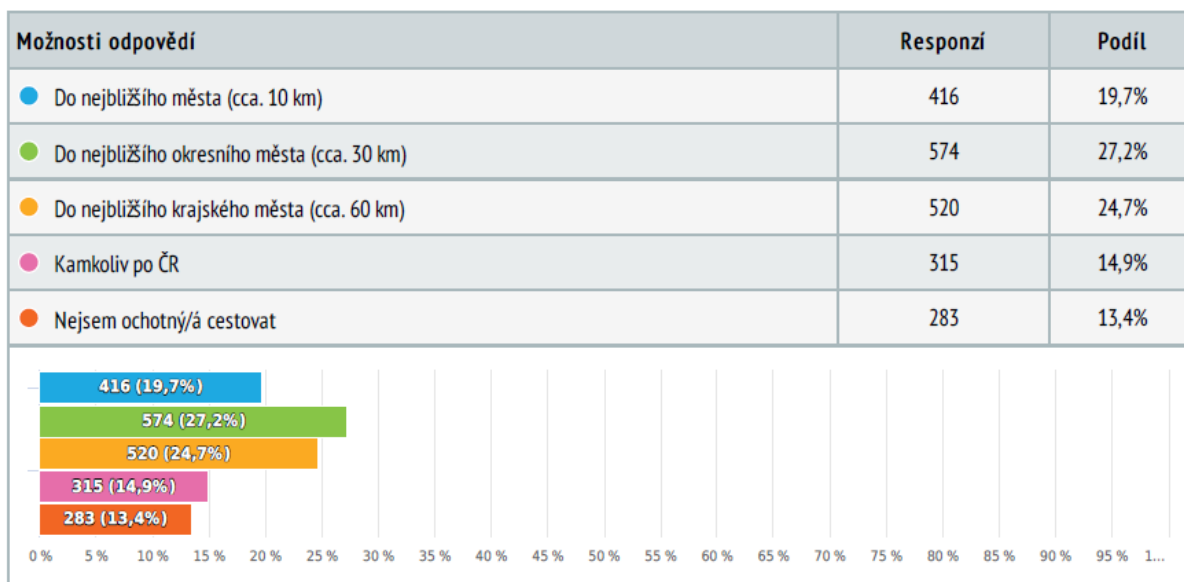
Vzhledem k faktu, že prozatím neexistuje zákonná povinnost se tato otázka, stejně jako následující, týká výhradně dobrovolného vzdělávání. Na úkor svého volného času je téměř polovina dotazovaných ochotna cestovat na místo konání vzdělávání do nejbližšího okresního města (kilometrážně do vzdálenosti cca. 30 km) a celá čtvrtina není ochotna cestovat vůbec.

Tabulkograf 14 – Míra ochoty se zúčastnit organizovaného vzdělávání v rámci svého volného času v závislosti na místě konání

Otázka č. 18 - V případě dobrovolného vzdělávání v rámci pracovní doby jsem ochoten/a cestovat na místo konání...

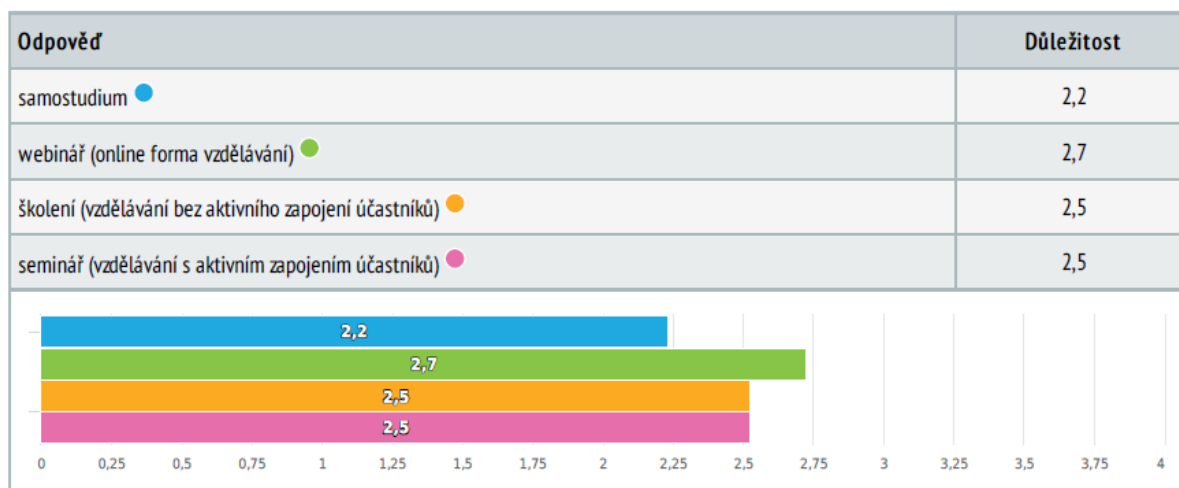
V rámci pracovní doby a dobrovolné účasti na vzdělávání klesá neochota cestovat u pedagogických pracovníků o 11,8 % a zároveň stoupá ochota se dopravit na místo konání až 60 km daleko (příp. do nejbližšího krajského města) o 7,4 %.

Tabulkograf 15 – Míra ochoty se zúčastnit organizovaného vzdělávání v pracovní době v závislosti na místě konání

Otázka č. 19 – Preferovaným způsobem vzdělávání v oblasti bezpečnosti zaměřené na aktivního útočníka ve škole je pro mě...

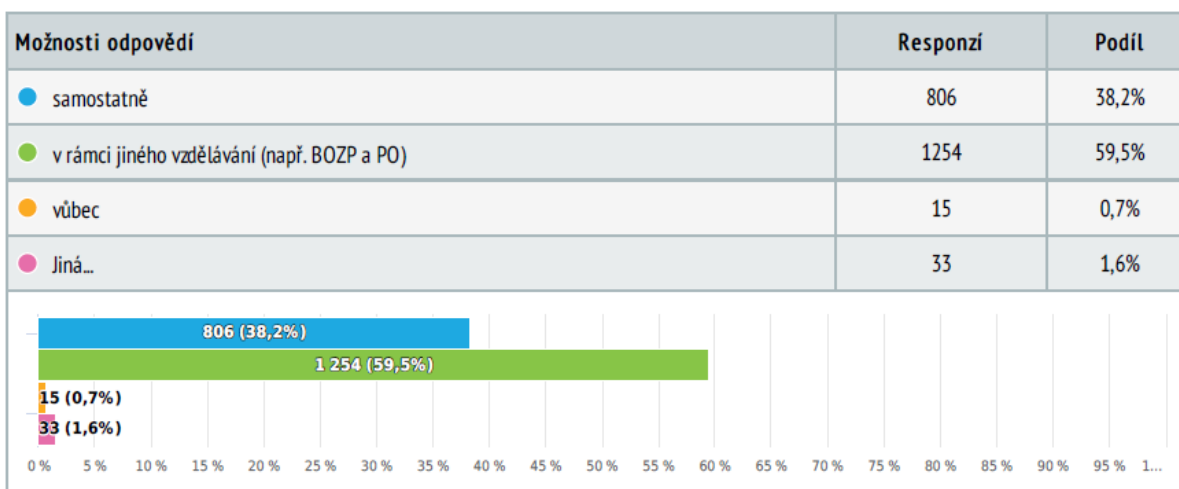
U této otázky měli respondenti seřadit preferovaný způsob vzdělávání, kde hodnota 1 znamenala nejdůležitější a hodnota 4 nejméně důležitá. Je zřejmé, že nejvíce upřednostňovaný způsob vzdělávání v oblasti aktivního útočníka je pro respondenty samostudium, nejméně preferencí pak získala online forma vzdělávání. Školení a seminář stojí rovnocenně.

Tabulkograf 16 – Preferovaný způsob vzdělávání s tematikou aktivního útočnicka ve škole

Otázka č. 20 – Vzdělávání k problematice aktivního útočnicka ve škole by se mělo konat...

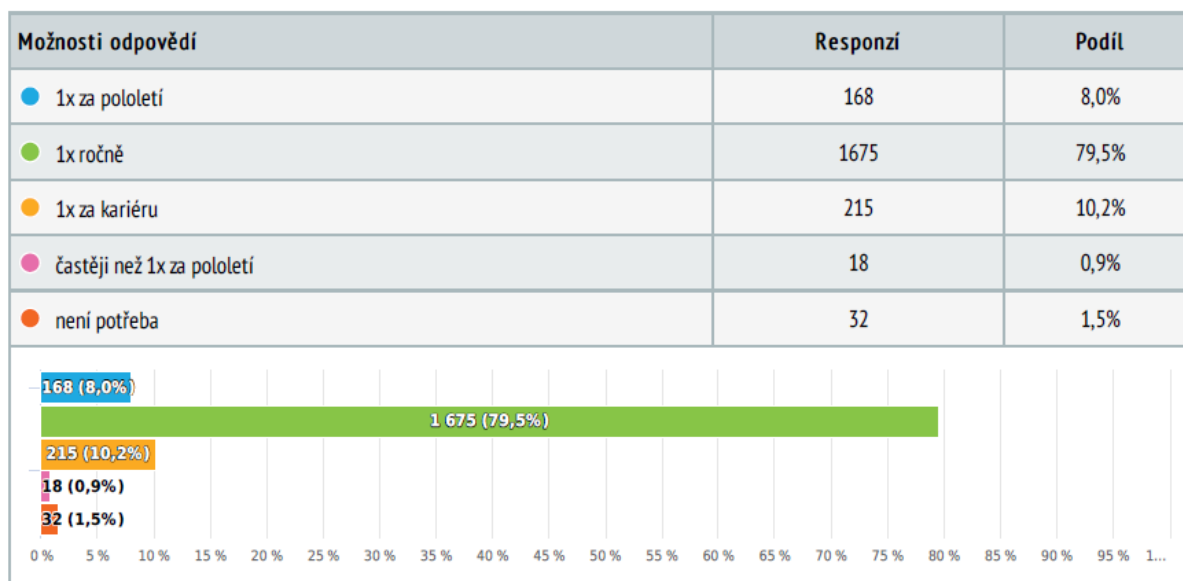
Nejvíce respondentů (téměř 60 %) by zařadilo tematiku aktivního útočnicka ve škole ke stávajícím organizovaným vzděláváním, významná část ale preferuje čas vyhrazený výhradně této tematice.

Tabulkograf 17 – Upřednostňovaný způsob začlenění vzdělávání s tematikou aktivního útočnicka do stávajícího vzdělávacího harmonogramu pedagogických pracovníků

Otázka č. 21 – Četnost vzdělávání v oblasti bezpečnosti zaměřená na aktivního útočnicka by měla být...

Zde je zřejmá shoda většiny pedagogických pracovníků, že problematika aktivního útočnicka ve škole by měla být pravidelně probíraná.

Tabulkograf 18 – Navrhovaná četnost vzdělávání zaměřená na aktivního útočníka

6.5 DISKUZE

Hypotéza 1 - Pedagogičtí pracovníci považují hrozbu aktivního útočníka ve škole v České republice za nepravděpodobnou.

Hrozbu aktivního útočníka ve školách na území České republiky považuje 864 respondentů za pravděpodobnou a 722 za reálnou; v procentuálně vyjádřeném součtu tedy celých 75,3 %. Tato hypotéza se nepotvrdila.

Hypotéza 2 – Čím déle pracují pedagogičtí pracovníci v oblasti školství, tím méně pravděpodobnější se jim zdá hrozba aktivního útoku v české škole.

Pravděpodobná až reálná se zdá hrozba aktivního útočníka:

- 211 pedagogickým pracovníkům, kteří pracují ve školství do 5 let;
- 170 pedagogickým pracovníkům, kteří pracují ve školství 5 – 10 let;
- 329 pedagogickým pracovníkům, kteří proují ve školství 10 – 20 let;
- 876 pedagogickým pracovníkům, kteří pracují ve školství více než 20 let.

Vnímání je tedy víceméně opačné, než se předpokládalo a hypotéza se tak nepotvrdila.

	Do 5 let	5 - 10 let	10 - 20 let	20 let a více
reálnou	91	90	152	389
pravděpodobnou	120	80	177	487
nepravděpodobnou	103	80	107	227
nereálnou	1	0	2	2
Celkem	315	250	438	1105

Tabulka 1 – Kontingenční tabulka otázky 3 a 4

Hypotéza 3 - Většina respondentů se prozatím neúčastnila organizovaného vzdělávání v oblasti bezpečnosti zaměřeného na aktivního útočnicka ve škole.

Bezpečnostní problematikou aktivního útočnicka ve škole se 49,5 % dotazovaných ještě vůbec nezabývalo a dalších 16,2 % se tématikou zabývalo pouze samostudiem. Celkem se tedy 65,7 % respondentů (což je 1386 osob z celkového počtu 2108 vyplněných dotazníků) prozatím neúčastnilo organizovaného vzdělávání. Hypotéza byla potvrzena.

Hypotéza 4 – Většina respondentů bude ochotna se vzdělávat v oblasti bezpečnosti zaměřené na aktivního útočnicka ve škole i nad rámec zákonem daných povinností.

Dle výsledku dotazníkového šetření jsou pro 20,3 % respondentů dostačující nyní zákonem požadovaná vzdělávání, 79,7 % dotazovaných je ochotna se vzdělávat v bezpečnostní oblasti zaměřené na aktivního útočnicka ve škole i nad rámec zákonem daných povinností. Hypotéza byla potvrzena.

7. NÁVRH SEMINÁŘE

Seminář, jakožto formu vzdělávání dospělých, volím s ohledem na momentální možnosti, které může Česká republika nabídnout. Jedná se o bezpečnostní oblast, kterou svým know-how mohou zprostředkovat pedagogickým pracovníkům výhradně složky integrovaného záchranného systému, jistou část prevence možná vybraní psychologové pro děti a mládež, kteří se případy aktivních útočníků z řad žáků a studentů zabývají.

V každém ohledu musí co nejdříve vzniknout rozsáhlá metodika pro pedagogické pracovníky, jak se v případě výskytu útočnicka ve škole zachovat, a to ideálně v takovém rozsahu, který jim dá do základu všechny potřebné teoretické informace, než dostanou možnost (či možná budou mít povinnost) se zúčastnit rozsáhlejší praktické formy vzdělávání, kterou se snažím nastínit níže.

Seminář je sestaven s ohledem na dosavadní poznání v oblasti zážitkové pedagogiky a je pokusem o přenos jejích základních principů na vzdělávání dospělých.

7.1 ČAS, MÍSTO A POČET ÚČASTNÍKŮ

Jako nejvhodnější řešení je považovaná možnost uspořádat seminář pro všechny pedagogické pracovníky jedné školy najednou, který se bude konat přímo v dané škole. Díky tomu získají možnost si vše vyzkoušet v prostředí, ve kterém pracují a s kolegy, se kterými musí v případě útoku kooperovat.

Ideálním časovým oknem pro tento typ semináře je konec srpna, kdy již pedagogičtí pracovníci musí být fyzicky přítomni v zaměstnání, ale ve škole se ještě nenacházejí žáci a studenti. Seminář by tudíž probíhal v rámci pracovní doby přímo na pracovišti a jednalo by se o celodenní akci. Dle možností školy je rovněž reálné zapojit do semináře i ostatní zaměstnance školy, nejen pedagogické pracovníky.

7.2 PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ

Personální obsazení z řad odborníků je závislé na počtu účastníků, v základním modelu, který počítá s nejvýše 32 účastníky, je zapotřebí nejméně:

- 1x psycholog pro děti a mládež (blok 1);
- 1x příslušník Zdravotnické záchranné služby České republiky (blok 1);
- 1x příslušník Policie České republiky (blok 1 a blok 2).

Čím více bude účastníků, tím více bude potřeba příslušníků PČR a ZZS ČR, neboť část bloku 1 semináře bude členěna do sudého množství skupin, jejichž lektory budou právě příslušníci výše uvedených organizací (pro každou skupinu bude jeden lektor, jedna skupina by měla čítat nejvýše 16 osob z řad pedagogických pracovníků).

Úkolem psychologa pro děti a mládež bude vést psychologickou část bloku 1, příslušník PČR bude zodpovědný za úvod do problematiky, základy sebeobrany, představení metodiky „utíkej, schovej se, bojuj“ a během praktických nácviků bude ztělesňovat aktivního útočníka. Skupinu první pomoci povede člen ZZS, alternativně je možné poptat i osoby, které běžně školí základy první pomoci praktickou formou, je zde ale otázka vhodnosti vtahovat do takto delikátní bezpečnostní problematiky osoby z veřejného sektoru. Požadovaná přítomnost jednotlivých lektorů na semináři je z časového hlediska následující:

• Příslušník Policie České republiky	8:00 – 16:00.
• Psycholog pro děti a mládež	8:15 – 10:15.
• Příslušník Zdravotnické záchranné služby České republiky	10:20 - 11:45.

7.3 OBSAH

Při sestavování obsahu byl brán zřetel na potřebné dovednosti pedagogických pracovníků uplatnitelné při aktivním útoku ve škole. Zároveň je nedílnou součástí semináře také prevence, kdy je, na základě pozorování a vnímání jednotlivých žáků a studentů, možné indentifikovat potenciálně rizikové jedince, s nimiž by mohlo a mělo být pracováno alespoň na úrovni psychologických poraden.

Vzhledem k náročnosti tématu na psychiku účastníků včetně souvislosti s emocionálním vyčerpáním a ztrátou pozornosti jsou záměrně střídány teoretické a praktické části. Mentálně nejnáročnější téma je probráno hned v dopoledních hodinách, odpolední část se věnuje nácvikům kritických situací. Program byl rovněž koncipován tak, aby všichni lektori nemuseli být přítomni po celou dobu semináře a neměli tak zablokovaný celý den.

7.3.1 VYMEZENÍ TERMINOLOGIE

Jedná se o teoretický úvod, ve kterém budou vymezeny základní pojmy a terminologie, v případě zájmu doplněné o tipy na odborné zdroje, které mohou pedagogičtí pracovníci využívat v budoucnu pro rozšíření nebo ustálení nabytých znalostí a dovedností ze semináře. Mimo jiné by zde měly být uvedeny kontaktní osoby pro případ nejasností či doplňujících otázek ohledně bezpečnosti a rozdány podpůrné materiály pro začínající seminář.

7.3.2 PSYCHOLOGICKÝ PROFIL PACHATELE

Záměrem této části semináře je zprostředkovat účastníkům možné varovné signály vydávané žákem či studentem, které by mohly poukazovat na zvýšené riziko, že daný jedinec může být náchylný na únik z reality k násilným fantaziím, jenž by mohl uvést do praxe. Nejjednodušší možností, jak neopomenout nic z toho, co bylo prozatím v této oblasti zjištěno, je z každého realizovaného útoku vytáhnout informace o tom, proč k útoku došlo, příp. také co bylo jeho spouštěcím mechanismem a tyto informace promítnout skrze předkládaný obrazový či audiovizuální materiál.

Psychologickou část bude tvořit snaha o nalezení potenciálně rizikových jedinců v předkládaných, uměle vytvořených materiálech. Kratší slohové práce, fotografie, které zachycují v pozadí formu šikany či nevhodná gesta, militatně nebo násilnicky zaměřené knihy a časopisy v rukou studentů, audio záznamy agresivních konverzací dvou studentů apod. Tyto materiály, které nepřímo mohou (ale samozřejmě nezbytně nemusí) zobrazovat varovné signály budou rozmístěny po prostoru a mezi ně budou vmíchány naprosto běžné situace všedního dne ze školního prostředí. Cílem této aktivity bude, aby pedagogičtí

pracovníci identifikovali co možná nejvíce potenciálně rizikových jedinců na základě předložených podkladů. V případě velkého množství účastníků je možné utvořit menší skupinky, kdy každá skupina bude mít svůj vlastní „rybníček“ materiálů.

Závěrem bude vyhodnoceno, do jaké míry se pedagogickým pracovníkům podařilo odhalit potenciální rizikové faktory a otevře se prostor pro možnou diskuzi, otázky a zpětnou vazbu. Zároveň bude objasněn postup, jakým způsobem se zachovat, jaké by měly být další kroky v případě, že má pedagogický pracovník podezření, že s daným žákem či studentem není vše v pořádku.

7.3.3 PRAKTICKÝ VÝCVIK

V této fázi budou účastníci semináře rozděleni do minimálně dvou skupin, které budou pracovat paralelně. Počet skupin závisí na množství pedagogických pracovníků na škole, kde probíhá seminář. Nejvyšší počet členů jedné skupiny je 16, což znamená, že pokud bude na semináři přítomno více jak 32 účastníků, budou vytvořeny skupiny 4, pokud více jak 64, tak šest atd. Počet účastníků v každé skupině by měl být také sudý z důvodu nácviku modelových situací ve dvojicích.

V základním modelu se dvěma skupinami bude prvních 45 minut pracovat skupina 1 na základech sebeobrany a druhá skupina na základech první pomoci, v následujících 45 minutách se skupiny protočí, tedy skupina 2 bude nacvičovat základy sebeobrany a skupina 1 první pomoc.

7.3.3.1 ZÁKLADY SEBEOBRANY

V zahraničí probíhá většina aktivních útoků střelnou zbraní, v České republice jsou spíše výjimkou. Ve zdejších podmínkách, pravděpodobně kvůli velice omezenému přístupu ke zbraním, útočí pachatelé většinou řeznými, sečnými či bodnými předměty. Smrtící zbraní se ale může stát téměř cokoli, klidně i různá tělocvičná náčiní běžně využívaná v rámci hodin tělesné výchovy či zahradnické nástroje, se kterými žáci pracují při pěstitelských pracích. Pokud jsou na škole k dispozici volnočasové aktivity typu střeleckého spolku, šermu, bojových sportů, lukostřelby a jiných, které přispívají žákům jak vybavením, tak schopnostmi k možnému efektivnímu smrtícímu útoku, musí být také při výuce základů sebeobrany zohledněny.

Mezi hlavní dovednosti, které by si měli účastníci odnést, jsou bezesporu:

- Základní údery, kopy, obrana.
- Dočasné či úplné zastavení útočníka beze zbraně.

- Dočasné či úplné zastavení/odzbrojení útočníka s řeznou, bodnou nebo sečnou zbraní v ruce.

7.3.3.2 PRVNÍ POMOC

Na rozdíl od klasického školení první pomoci, které standardně na pracovišti probíhá, bude zde primárním cílem nácvik možných situací, které by během probíhajícího aktivního útoku ve škole mohly nastat. Je nezbytné zdůraznit fakt, že primární je zdravý zachránce, protože pokud bude zraněn, nikoho již nezachrání a naopak pomoc bude potřebovat on sám. Modelové situace budou obsahovat mimo jiné i způsob reakce při nalezení zraněného na exponovaném místě, při nalezení zraněného na méně exponovaném místě nebo v zabarikádovaných prostorech. Účastníci se naučí prakticky využívat alternativních řešení aplikovatelných v případech nouze, kdy nebude dostupný zdravotnický materiál a ošetřovat pravděpodobná zranění, která mohou během této krizové situace nastat.

7.3.4 METODIKA „UTÍKEJ, SCHOVEJ SE, BOJUJ“

V roce 2018 bylo vytvořeno třičtvrtěhodinové instruktážně metodické video k tématice „ozbrojený útočník ve škole“, sestávající z pěti modelových situací (částí):

- 1) Evakuace (Utíkej).
- 2) Invakuace (Schovej se).
- 3) Invakuace (Schovej se) s poskytnutím laické první pomoci.
- 4) Invakuace (Schovej se) s vytvořením barikády.
- 5) Bojuj.

Každá z těchto částí bude nejprve účastníkům promítnuta, následně verbálně zhodnocena (co se tam děje, proč,...) a nakonec převedena do nácviku reálné situace, kdy si pedagogičtí pracovníci osvojují předložené postupy v rámci videa USB v kombinaci s dovednostmi z dopoledních skupin (sebeobrana a první pomoc). Tím tak na konci dne vznikne nácvik reálných modelových situací, ve kterých účastníci využijí veškeré dovednosti, které získali během semináře.

Tato aktivita je stěžejním pilířem celého semináře. Má za účel vtisknutí správného vyhodnocení situace a postupu jednání skrze prožitek a vyznačuje se vysokou mírou variability. Účastník, který zastává během modelové situace pozici vyučujícího si vyzkouší pod vlivem stresu jeho schopnost jednat jasně, rychle a správně, rozdělovat nezbytné úkony přítomným „žákům“ tak, aby je dokázal ochránit. Případně je možné během simulací rozdělit účastníky do skupin a rozmístit je do rozdílných místností, jakožto více tříd. Modelové situace lze také propojit do jedné rozsáhlé závěrečné, kde každá skupina bude jednat na základě

své pozice vůči aktivnímu útočníkovi, možností se evakuovat, invakuovat nebo nutnosti se bránit. Dalším rozšířením může být rozmístění některých účastníků po prostorech školy, kteří budou ztělesňovat zraněné žáky/studenty či zaměstnance školy.

7.4 ČASOVÝ HARMONOGRAM

8:00 **Zahájení**

BLOK 1

8:00 – 8:15 Úvod do problematiky aktivního útočníka ve škole

8:15 – 9:15 Identifikuj rizikové žáky a studenty

9:15 – 9:45 Vyhodnocení a diskuze

9:45 – 10:25 Skupina 1 – Základy první pomoci využitelné v praxi během aktivního útoku

Skupina 2 – Základy sebeobrany využitelné v praxi během aktivního útoku

10:25 – 10:30

Pauza

10:30 – 11:10 Skupina 1 – Základy sebeobrany využitelné v praxi během aktivního útoku

Skupina 2 – Základy první pomoci využitelné v praxi během aktivního útoku

11:10 – 12:00

Obědová pauza

BLOK 2

12:00 – 12:05 Úvod

12:05 – 12:20 Metodika USB – instruktážní video část 1 – „utíkej“

12:20 – 12:50 Modelová situace 1 – „utíkej“

12:50 – 13:05 Metodika USB – instruktážní video část 2 – „schovej se“

13:05 – 13:20 Metodika USB – instruktážní video část 3 – „schovej se“ s poskytnutím laické první pomoci

13:20 – 13:35 Metodika USB – instruktážní video část 4 – „schovej se“ s vytvořením barikády

13:35 – 13:45	Pauza
13:45 – 14:15	Modelová situace 2 – „schovej se“ s vytvořením barikády a laickou první pomocí
14:15 – 14:30	Metodika USB – instruktážní video část 5 – „bojuj“
14:30 – 15:15	Modelová situace 3 – „bojuj“ s aplikací základů sebeobrany
15:15 – 16:00	Reflexe, zhodnocení, diskuze, zpětná vazba účastníků k semináři, závěr
16:00	Konec

ZÁVĚR

Z dotazníkového šetření vyplývá, že zájem pedagogických pracovníků o vzdělávání na téma aktivního útočníka je velké a existuje u nich i poměrně vysoká ochota se vzdělávat ve volném čase, tj. mimo pracovní dobu. Zároveň se ale více než polovina z dotazovaných dodnes tímto tématem nezabývala, což může pramenit z nezájmu nebo absence příležitostí se organizovaných vzdělávání účastnit.

Byly stanoveny čtyři hypotézy, jejichž výsledky jsou:

- Pedagogičtí pracovníci považují hrozbu aktivního útočníka ve škole v České republice za nepravděpodobnou.
→ Hypotéza nepotvrzena.
- Čím déle pracují pedagogičtí pracovníci v oblasti školství, tím méně pravděpodobnější se jim zdá hrozba aktivního útoku v české škole.
→ Hypotéza nepotvrzena.
- Většina respondentů se prozatím neúčastnila organizovaného vzdělávání v oblasti bezpečnosti zaměřeného na aktivního útočníka ve škole.
→ Hypotéza potvrzena.
- Většina respondentů bude ochotna se vzdělávat v oblasti bezpečnosti zaměřené na aktivního útočníka ve škole i nad rámec zákonem daných povinností.
→ Hypotéza potvrzena.

Výstupem bakalářské práce je návrh vzdělávacího semináře pro pedagogické pracovníky, který by se měl konat každoročně na konci letních prázdnin, kdy žáci ještě nejsou ve škole přítomni, ale zaměstnanci školy se již připravují na školní rok. Seminář je celodenní akcí organizovanou na každé škole, které by se měli účastnit všichni pedagogičtí pracovníci a v ideálním případě i ostatní zaměstnanci dané školy. Seminář tvoří dva bloky, z nichž první je zaměřen na praktické ukázky varovných znaků, které může vykazovat potenciální pachatel před plánovaným útokem a základy sebeobrany a první pomoci, které jsou nezbytnou součástí úspěšného zvládnutí krizové situace. V rámci druhého bloku budou místo teoretického výkladu puštěna metodická videa „utíkej, schovej se, bojuj“, kdy po každé části bude daná situace zinscenována přítomnými účastníky za aktivního útoku lektora – zástupce Policie České republiky. Ti si tak rovnou nabyté znalosti vyzkouší prakticky. V závěrečné části semináře je vyhrazen čas pro důkladnou reflexi, diskuzi a případné dotazy.

Dnešní hektický styl života, neomezený přístup k informacím, nepřeborné množství možností, tlak na výkon a bezchybnost velkou měrou přispívají k vysokému nárůstu stresu u

mladistvých, kteří se s ním sami obtížně vyrovnávají. Každá generace se musí během své éry vypořádat s jistou formou stresu, ať se jednalo o válečné období, nedostatek hmotných potřeb, omezený přístup ke vzdělání či cestování, avšak dnešní forma stresu je více nenápadná, vleklá, mnohdy bagatelizovaná, čímž dochází k rozkvětu frustrace mládeže ústící v agresi. Je potřeba tomu předcházet, a to již v raném věku. Naučme své děti, jak v dnešním, chaotickém a nepředvídatelném světě fungovat. Naučme je být osobnostmi. Naučme je být sami sebou.

ZDROJE

ČÍRTKOVÁ, L., 2013. *Forenzní psychologie*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-461-9.

ČSN 73 4400 – Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení. Dostupné z: <https://www.technicke-normy-csn.cz/csn-73-4400-734400-223547.html>.

DRBOHLAV, A., 2015. *Psychologie masových vrahů: příběhy temné duše a nemocné společnosti*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5599-1.

FRIEDRICH, R., 2020. *Útoky aktivních střelců v zahraničí a bezpečnostní kontexty pro Českou republiku* [online]. Kladno. [citované 2022-04-04]. Dostupné z: https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/90370/FBMI-DP-2020-Friedrich-Roman-17KMCZDP_484169_Roman_Friedrich.pdf. Diplomová práce. České vysoké učení technické, Fakulta biomedicínského inženýrství. Doc. PhDr. Barbora Vegrichtová, Ph.D, MBA.

HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L., 2009. *Zážitkově pedagogické učení*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2816-2. 2992-3.

HUCK, W., 2012. *Amok. School Shooting und zielgerichtete Gewalt*. Berlín: Medizinisch Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft. ISBN: 978-95466-025-4.

KÖHLER, D., KURSAWE, J., 2003. „Amokläufe“ an Schulen. *Psychologische und ethnologische Erklärungen für ein extremes Gewaltphänomen*. Kriminalistik. 57.

KOVAŘÍKOVÁ, M., 2020. *Krizové situace ve škole: bezpečnostní problematika ve školní praxi*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2731-8.

LARKIN, W. Ralph, 2007. *Comprehending Columbine*. Philadelphia: Temple University Press; First edition. ISBN: 978-1-59213-491-5.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2016). *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, enviromentální bezpečnosti a plánování obrany státu*. Praha.

PETERMANN, L., SZYGIEL A., 2011. *Sicherheit in Schulen - technische Krisenprävention Amok* [online]. Hannover. [citované 2022-04-04]. Dostupné z: www.praeventionstag.de/dokumentation/download.cms?id=650&datei=Praesentation-Initiative-Sicherheit-in-Schu_F1323-650.pdf. Kerner, Hans-Jürgen u. Marks, Erich (Hrsg.), Internetdokumentation des Deutschen Präventionstages.

SMOLÍK, J., 2011. *Šílení střelci: uvedení do problematiky*. Bezpečností teorie a praxe. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, roč. 17, č. 4, s. 97-108. ISSN 1801-8211.

OSTATNÍ ZDROJE

Webové stránky

<https://www.gradua.cz/digitalni-vzdelavani.html>

<https://lasd.org/active-shooting.html>

<https://utocnik.kraj-jihocesky.cz>

<https://www.asociacebezpecnaskola.cz/>

www.survio.com

Videa:

Columbine School Shooting – Final Report Documentary – Columbine Massacre.

<https://www.youtube.com/watch?v=U5QG-I9Ced0>

Der Amoklauf von Winnenden – 10 Jahre danach.

<https://www.youtube.com/watch?v=o69B9CYG-hk>

Forensic Recreation Columbine High School Shooting.

<https://www.youtube.com/watch?v=t6ywBBrwt9A>

Murder at Columbine High School (Mass Shooting Documentary). Real Crime.

<https://www.youtube.com/watch?v=D9mUpUHK3nE>

Utíkej, schovej se, bojuj!

<https://www.youtube.com/watch?v=XxkZRze5Pd8>

Ve škole se rodí románek. A zároveň krvavé drama.

https://tv.idnes.cz/domaci/ve-skole-se-rodí-romanek-a-zaroven-i-krvave-drama.V161209_144545_webtv_aki

Winenden 10 Jahre danach.

https://www.youtube.com/watch?v=535L3mA4_3k

LEGENDA TABULKOGRAFŮ

Tabulkograf 1 – Rozdělení respondentů v závislosti na vykonávané pozici ve školství

Tabulkograf 2 – Rozdělení respondentů v závislosti na stupni formálního vzdělávání

Tabulkograf 3 – Rozdělení respondentů v závislosti na době strávené ve školství

Tabulkograf 4 – Vnímání rizika hrozby aktivního útočnicka ve škole v České republice

Tabulkograf 5 – Aktuální stav vzdělávání pedagogických pracovníků na téma aktivního útočnicka ve škole

Tabulkograf 6 – Subjektivní vnímání respondentů ohledně jejich reakce během potencionálního útoku ve škole

Tabulkograf 7 – Virtuální prohlídka školy – ano či ne?

Tabulkograf 8 – Osoby mající přístup do budovy školy

Tabulkograf 9 – Způsob kontroly osob vstupujících do budovy školy

Tabulkograf 10 – Subjektivní zhodnocení dovednosti zachytit varovné signály žáka plánující útok

Tabulkograf 11 – Míra ochoty pedagogických pracovníků se vzdělávat nad rámec zákonem daných povinností

Tabulkograf 12 – Míra ochoty se zúčastnit organizovaného vzdělávání na pracovišti v závislosti na době konání

Tabulkograf 13 – Míra ochoty se zúčastnit organizovaného vzdělávání mimo pracoviště v závislosti na době konání

Tabulkograf 14 – Míra ochoty se zúčastnit organizovaného vzdělávání v rámci svého volného času v závislosti na místě konání

Tabulkograf 15 – Míra ochoty se zúčastnit organizovaného vzdělávání v pracovní době v závislosti na místě konání

Tabulkograf 16 – Preferovaný způsob vzdělávání s tematikou aktivního útočnicka ve škole

Tabulkograf 17 – Upřednostňovaný způsob začlenění vzdělávání s tematikou aktivního útočnicka do stávajícího vzdělávacího harmonogramu pedagogických pracovníků

Tabulkograf 18 – Navrhovaná četnost vzdělávání zaměřená na aktivního útočnicka

PŘÍLOHA - DOTAZNÍK

